ÉVFOLYAM 45. SZÁM

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

BUDAPEST, 1942. NOVEMBER

Ára: 20 fillér

A FASIZMUS 20. ÉVFORDULÓJÁT ÜNNEPLI OLASZORSZÁG

HONVÉDEK

Honvédroham a partizánfészek ellen

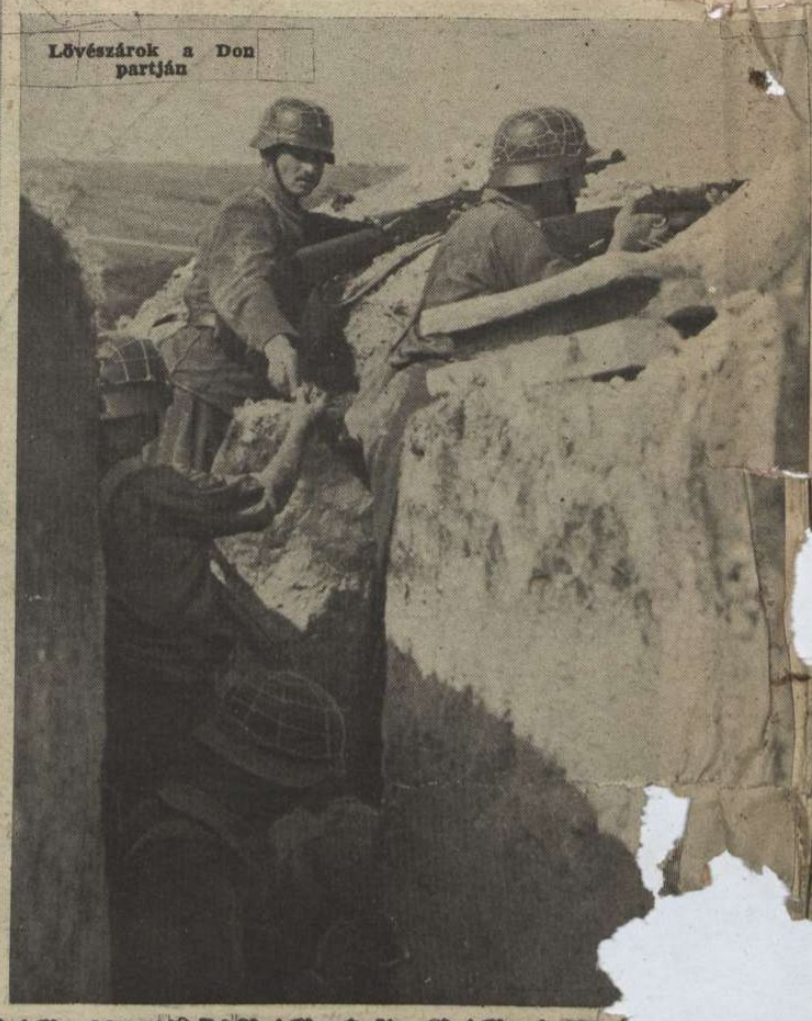

Lövészárok a Don partján

Házról-házra, udvarról-udvarra rohamozzák meg a honvédek a partizánok állásait, hogy megtisztítsák a környéket az orvlövész bandáktól

Katonai kitüntetések

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ellenség előtt tanusított vitéz magatarásukért a Magyar Kis Ezüst Vitézségi Érmet kapták: Horváth Ferenc t. c. őrmester, Raffensperger József t. szkv., Süveges István c. tiz., Bedőcs János t. őrv., Kemes József t. őrv., Bodei Ferenc t. c. őrv., Svanda János honv., Horváth Mihály honv., Dala Jenő honv., Füredi József honv., Kerényi Dezső hdp. őrm., vitéz Péterffy Károly t. tiz., Kormos Sándor t. őrv., Bakos István t. őrv., Bronger László t. c. őrv., Lévai Balázs c. őrv., Lenoz János c. őrv., Verebélyi József honv., Ripp József honv., Nagy Lajos honv., vitéz Belley Gábor hdp. őrm., Sasvári János hdp. őrm., Dunai József ht. őrm., Molnár Miklós t. tiz., Németh Gyula t. tiz., vitéz Vaszari József ht. őrm., Gerle János hdp. őrm., Bizó Valér hdp. őrm., dr. Mikó Ferenc hdp. őrm., Tarr P. József ht. őrm., Szerpák József ht. c. őrm., Homonnai László tsz. szkv., Endrész János tsz. szkv., Szilvási János tsz. szkv., Baranyai Ferenc tsz. szkv., Fehér Gyula szkv., Martinecz János szkv., Orosz Pál t. szkv., Bártfai Béla t. szkv., Endrész György t. szkv., Angyal János t. c. szkv., Bugyi János c. szkv., Gressai Lajos tiz., Kelemen Antal t. tiz., Krivalszki János t. tiz., Patkó Károly t. tiz., Rezső Lukács t. tiz., Molnár János t. tiz., Mónus Ferenc t. őrv., Kecskés János honv., Tomasovszki Dénes honv., Horna Mihály honv., Román György honv., Orosz Lajos honv., Tóth Imre honv., Vidák Géza honv., Dér Péter honv., Ilovai Miklós honv., Bén Ferenc honv., Horváth Gyula honv., Székely István honv., Ferenczi József honv., Kiss Mihály honv., Dobrikán László honv., Parjés Sándor honv., Valyon László honv., Sipos Sándor honv., Fülei András t. szkv., Lakcsik Gyula t. tiz., Szabó Lajos t. c. tiz., Polgár Ferenc t. őrv., Molnár Sándor t. őrv., Horváth K. István t. c. őrv., Moter István t. honv., Rémi Róbert hdp. őrm., Horváth Ferenc ht. őrm., Györei Károly c. szkv., Szívós András tiz., Szabó János t. tiz., Szántó Sándor t. tiz., Láncz Ferenc t. tiz., Kardos József t. tiz., Baksa István c. őrv., Babos László c. őrv., Lolla József honv., vitéz Bajzai István honv., Németh Zsigmond honv., Sipos József honv., Oreskó József t. honv., Sturman József c. őrv,, Bogár József őrm., Pokker László szkv., Varga Sándor szkv., Belovai János szkv., Török Ferenc szkv., Megyei József c. szkv., Mészáros József c. szkv., Nagy Béla tiz., Ujhegyi István tiz.,

A SZOVJETFRONT KITÜNTETETT

PLATTHY PÁL
vezérőrnagy, Magyar Érdemrend Középkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal

BORDÁS LÁSZLÓ
százados, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal

JESZENSZKY ELEK
főhadnagy, Magyar Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

HEVESI ELEK
főhadnagy, Magyar Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

HUBER VILMOS
hadnagy, Magyar Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

DR. SI…
orvos
Koron…

RÉSZ MIHÁLY
…őrmester, Magyar
…z Vitézségi Érem

A VÉREJ KÜZDELEMBEN

— 10 Berlin C 3357 204 24/10 1315 =
Magyar Futar Postafiak 37 Budapest 2/ Ungarn

Futar-Budapest.-Orbis-Funkbild.- Ungarische Pancer auf dem Vormarsch im Osten.

↑ MAGYAR HARCKOCSI BEVETÉSE A DON MELLETTI SIKERES ÜTKÖZETBE
(A Magyar Futár rádióképe)

Partizánfészkek között, rögtönzött fedezékekben harcol a magyar honvéd →

Áldozás az orosz harctéren
(vitéz Ernőházy János alezredes felvétele) ↓

Előre a szovjetvonalak felé

AZ ELSŐ VONAL, VALAHOL A DON PARTJÁN
Az őszi tarló bozótos, gazos árka az előrenyomuló rajvonal fedezéke

MAGYAR HŐSEI:

BRUMMER ANTAL
szakaszvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

KENDERESI ÁDÁM
tizedes, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

KREIVICH LEÓ
tizedes, Magyar Bronz Érdemérem a Hadiszalagon

VASALI KÁROLY
tizedes, Magyar Bronz Vitézségi Érem

HAJNAL IMRE
tizedes, Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem

TURCSÁNYI ANDOR
őrvezető, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

VITAI ISTVÁN
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

NÉMET HARCI GÉPEK
csírájában összetörték az angolok két partraszállási kísérletét Marsa Matruh övezetében. Az angol hadvezetőség, az elalameini csata kezdetén második frontot próbált létesíteni a tengelyhatalmak seregeinek háta mögött, de a ravasz terv csúfos kudarcba fulladt

A legnagyobb

Az egyiptomi hadszíntéren végetért a hosszú, arányiagos nyugalom s a nagy erővel megindított általános angol támadás véres harcokban robbant ki a 65 kilométeres elalameini fronton. Montgomery tábornok, 9 órás tüzérségi pergőtűz után, ráindította angol, újzélandi, ausztráliai, délafrikai, francia, görög és más nemzetközi alakulatait **a széles német-olasz aknamezőkre, ahol a sikeres elhárítás első napján 104 brit harckocsi pusztult el.** Az angol hadvezetőség műszaki és gyalogsági csapatokkal próbálta meg több helyen a tengelyhatalmak állásainak áttörését, de az első ó nap alatt **terve seholsem sikerült** s a rohamra hajtott hadosztályok sehol sem érték el **Rommel** főharcvonalát. Egyes beszivárgott kisebb kötelékek visszavezető útját elvágták a német és olasz kötelékek s felmorzsolták az ellenséges erőket. **A nagy támadás 7. napján megtorpant a brit hadsereg és 500 harckocsi elvesztése után a megbomlott sorok rendbeszedésével foglalatoskodik. Kétségtelen azonban, hogy a döntésért indított harc újra fellángol s az óriás anyagcsata meghatározza az egyiptomi hadműveletek jövendőjét. Mostmár London sem bocsájtkozik jóslásokba, de Rommel ellentámadását várják. Lélegzetet elállító izgalom uralkodik Egyiptomban. Sorsot bömbölnek az ágyúk s Anglia végső erőfeszítését igazolják az elkeseredett rohamok. A tengelyhatalmak nehéz küzdelmekben edzett seregei, halálos elszántsággal és a győzelem hitével várják a döntő ütközeteket ...**

ROMMEL
A CSATÁT FIGYELI

KÖZELHARCBAN A DRÓTAKADÁLYOK KÖRÜL
A kézifegyverek súlyos tüzében egy olasz tiszt előrekúszik rohamosztagával ...

TÜZ. A MÉLYTÁMADÁSBAN KÖZELEDŐ ANGOL REPÜLŐGÉPRE!
A sivatagi harcban kevés a fedezék. Szemtől-szembe folyik a harc a győzelemért

OLASZ PÁNCÉLOSALAKULATOK INDULÁSA AZ ELSŐ VONALBA
Harcokban edzett hős katonákra talál a támadó angol sereg ...

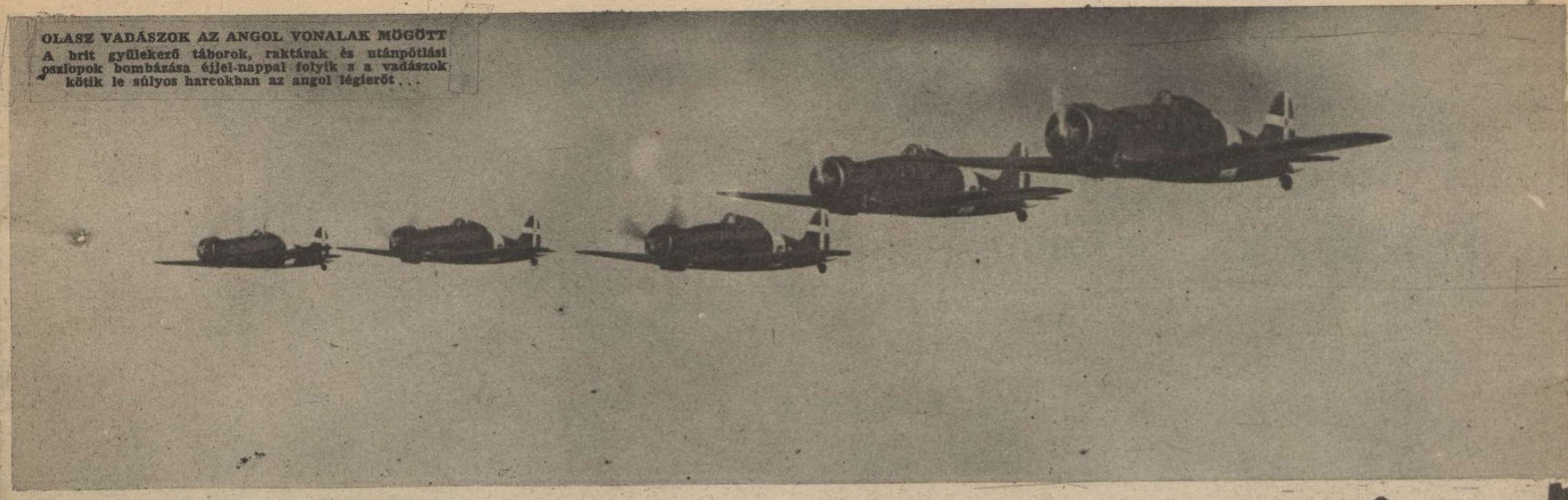

OLASZ VADÁSZOK AZ ANGOL VONALAK MÖGÖTT
A brit gyülekező táborok, raktárak és utánpótlási oszlopok bombázása éjjel-nappal folyik s a vadászok kötik le súlyos harcokban az angol légierőt . . .

páncélos csata Egyiptomban!

EL ALAMEIN VESZÉLYES ZÓNÁJÁBAN
Angol tábla figyelmezteti az előrevonuló szállítmányokat arra, hogy minden pillanatban készen legyenek a harci cselekedetre, mert az ellenség megtámadhatja őket . . .

A DOMBOT MÁR NEM BIRTA . .
Egy sérült angol vadászgép, amely alacsonyan és bizonytalanul húzott az angol állások felé, egyetlen pontos puskalövéstől nekidőlt a domboldalnak. Az olasz katonák kiemelik a pilótát az ülésből . . .

11 Berlin C 3358 204 24/10 1315 =
Magyar Futar Postafiak 37 Budapest 2/ Unger;

EL ALAMEIN DÉLI FRONTJÁN,
a kattarai mocsaras lapály szélén átmeneti szünet állott be a harcokban. Az angolok súlyos veszteséget szenvedtek és visszavonultak
(A Magyar Futár rádióképe)

ROMMEL PARANCSOKAT OSZTOGAT
Afrika hőse elemében van a tomboló harcokban és . . .

TELJES FORDULAT; — SZABÁLYOS ÉS VÉGLEGES PUSZTULÁS . . .
A német nehéz tarack telitalálata a levegőbe dobta s fordítva ejtette le az angol páncélos kocsit . . .

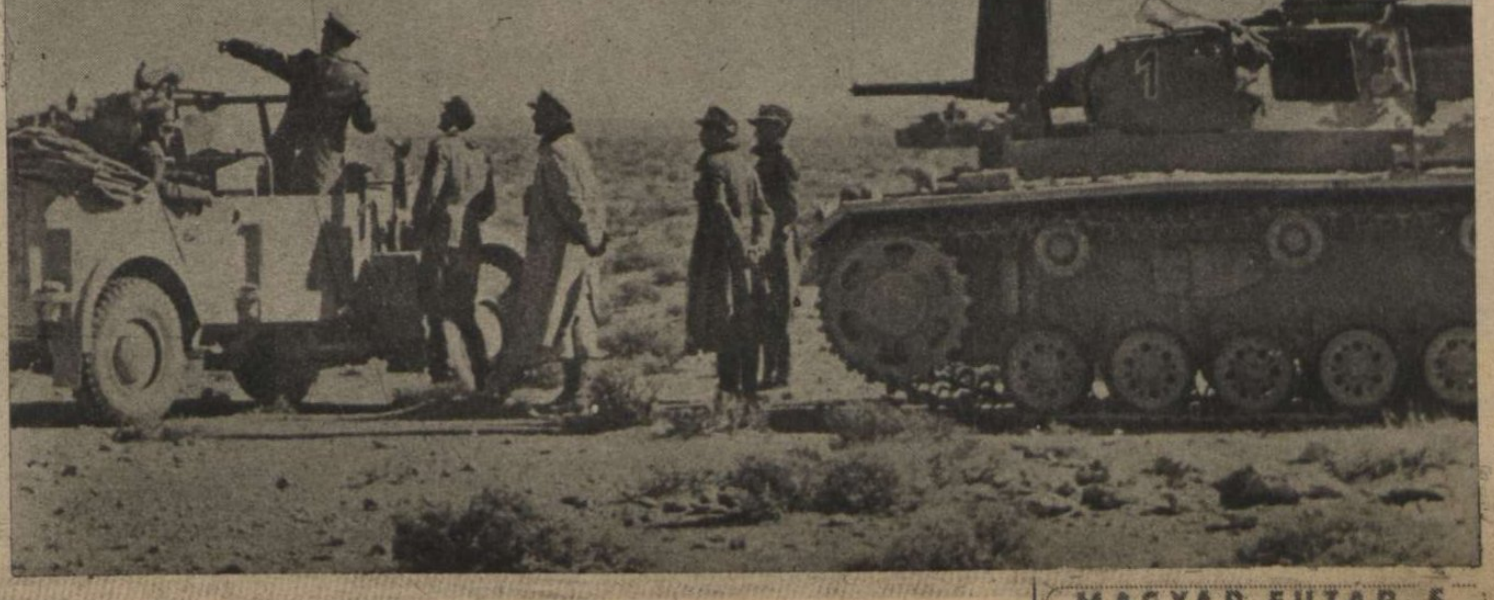

. . . megindul az ellentámadás a déli arcvonalon. El Alamein déli frontrészén a nagy támadás 5. napján elanyhult az angol harci tevékenység s a tengelyhatalmak vitéz csapatai védekezésre szorították az ellenséget

KESSELRING TÁBORNAGY,
az afrikai német légierők főparancsnoka tisztjeivel. Kesselring irányítja az egyiptomi légi hadműveleteket s félelmetes csapásokat mér az ellenfélre

MEGTALÁLTÁK A NÉMET REPÜLŐK A SIVATAGI ANGOL OLAJRAKTÁRAT?
A fekete füstfelhők beborítják az eget. Az utánpótlás nehéz munka lesz . . .

EZ A RETTEGETT 8,8 CM-ES LÉGELHÁRÍTÓ LÖVEG,
amely a földi harcokban a sérthetetlennek mondott „Grant" amerikai harckocsik 8 centiméteres páncélzatát szétzúzza. A csövére festett gyűrűk azt hirdetik, hogy az egyiptomi harcokban 2 repülőgépet és 27 harckocsit semmisített meg . . .

ANGOL PÁNCÉLOSOK RONCSAI A SIKERTELEN TÁMADÁS FRONTSZAKASZÁN
Szokatlan anyagpazarlással folyik a harc a keskeny hadszíntéren s az angolok El Alamein északi, sík területén, a tengerpart közelében zsúfolták össze páncélos erőiket . . .

ÉGŐ ANGOL HARCKOCSI A CSATATÉREN
Az angol támadás első öt napján 400 angol tank pusztult el a heves, elkeseredett ütközetekben!

BASTICO ALTÁBORNAGY,
az Afrikában küzdő olasz csapatok főparancsnoka

←

ELFOGOTT ANGOL JÁRŐRT KÍSÉRNEK HÁTRA AZ OLASZOK

→

AZ ANGOLOK FÖREMÉNYSÉGE:
A 25 FONTOS TÁBORI TARACK
az elalameini harctéren. Rengeteget írtak Londonban erről a 8.76 cm-es új ágyúról s csodának nevezték, de a harctéri tapasztalatok bizonysága szerint, nem versenyezhet a 8,8 cm-es német légelhárító ágyúval, a komoly küzdelemben...

↓

ANGOL PERGŐTŰZBEN
Felszaggatott gránáttölcsérekbe húzódik meg egy német szállítókocsi legénysége, amíg enyhül a pokoli tűzeső...

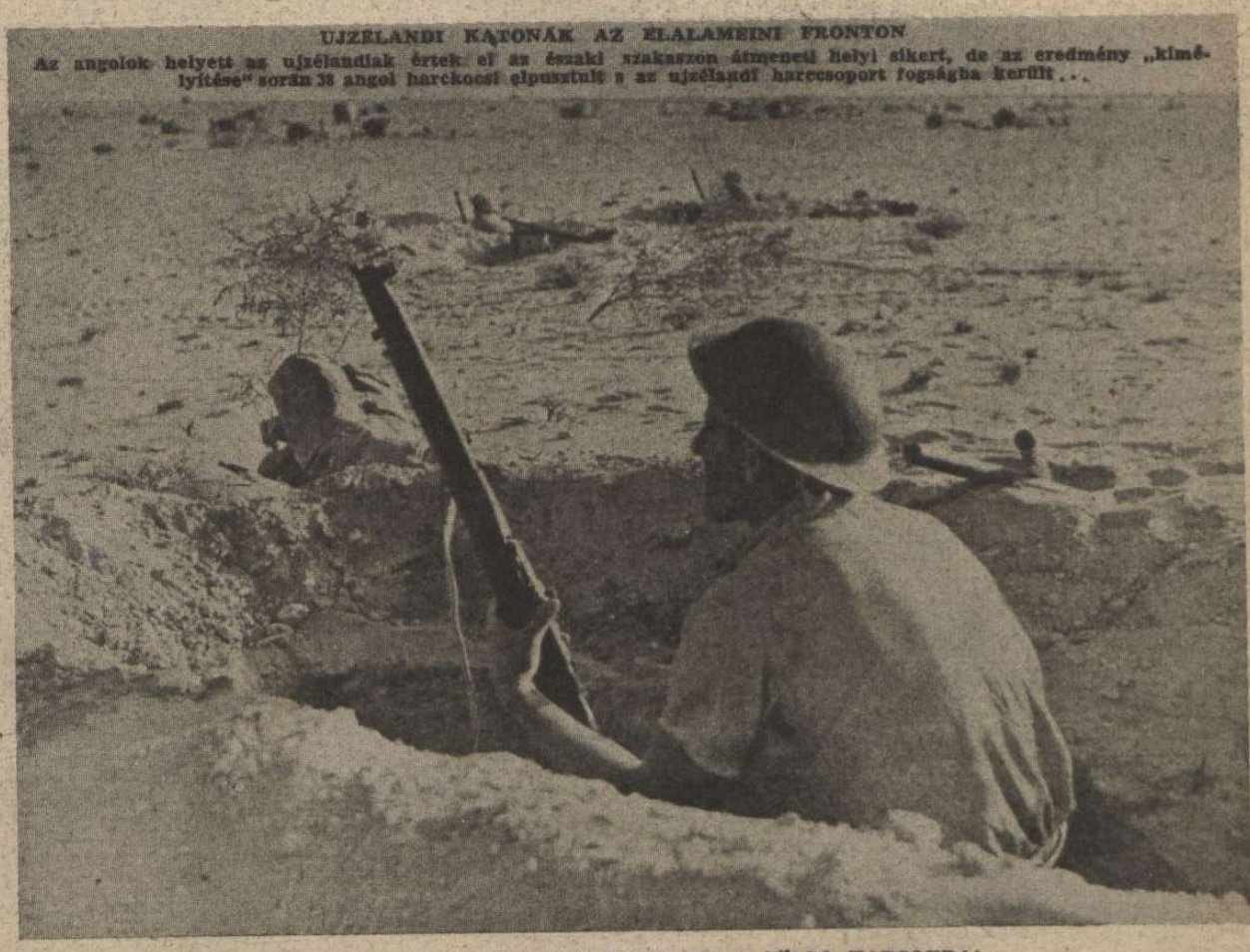

UJZÉLANDI KATONÁK AZ ELALAMEINI FRONTON
Az angolok helyett az ujzélandiak értek el az északi szakaszon átmeneti helyi sikert, de az eredmény „kimélyítése" során 38 angol harckocsi elpusztult s az ujzélandi harccsoport fogságba került...

A NÉMET LÉGIERŐ BELEAVATKOZIK A FÖLDI HARCOKBA!
A stukák bombái sorokat robbantanak a felvonuló angol páncélosok között...

CUNINGHAM ALTÁBORNAGY
az egyiptomi angol légierők főparancsnoka. Kesselring tábornagy a hatalmas ellenfele...

MC CREERY VEZÉRŐRNAGY,
az egyiptomi angol hadsereg vezérkari főnöke. A megbukott Corbett tábornokot váltotta le. A páncélos harcok szakértőjének tartják...

A KÉT „FELELŐS" ANGOL EGYIPTOMBAN...
Baloldalt Alexander tábornok, a középkeleti brit hadsereg főparancsnoka, akiről a hét folyamán azt jelentették, hogy repülőgépe lezuhant s a főparancsnok megsebesült. Jobboldalon Montgomery tábornok, aki az új elalameini csatát vezeti, de...

... az eredmény nem sok. Lángol, füstölög a csatatér; harckocsik temetője a széles aknazőtér, a tengelyhatalmak állásai előtt. Az angol páncélosok első hulláma tűzbe temetkezik...

NÉMET LÉGITÁMADÁS UTÁN

Egy páncélozott angol szállítókocsit könnyű találat ért a sivatagban, de azért kigyulladt. A vezető homokot lapátol az égő gumiabroncsra, — nem sok reménységgel...

LELŐTT ANGOL VADÁSZGÉP az elalameini állások mögött

CHURCHILLT MOSTMÁR MINDEN PILLANAT ÉRDEKLI...

Az angol miniszterelnök kedvenc amerikai ajándékával, a kézi rádió adó-vevő készülékkel sétál kertjében s lesi az egyiptomi híreket. A kis „walkie-talkie" nem szórakoztatja Churchillt az ujdonságokkal...

ÁT AKART TÖRNI AZ ELALAMEINI FRONTON...

A 8,8 cm-es légelhárító ágyú lövedéke leszakította a hernyótalpat is a brit harckocsiról...

LEZUHANT ANGOL BOMBÁZÓ

Olasz vadászgép tüze gyujtotta fel légi párharcban...

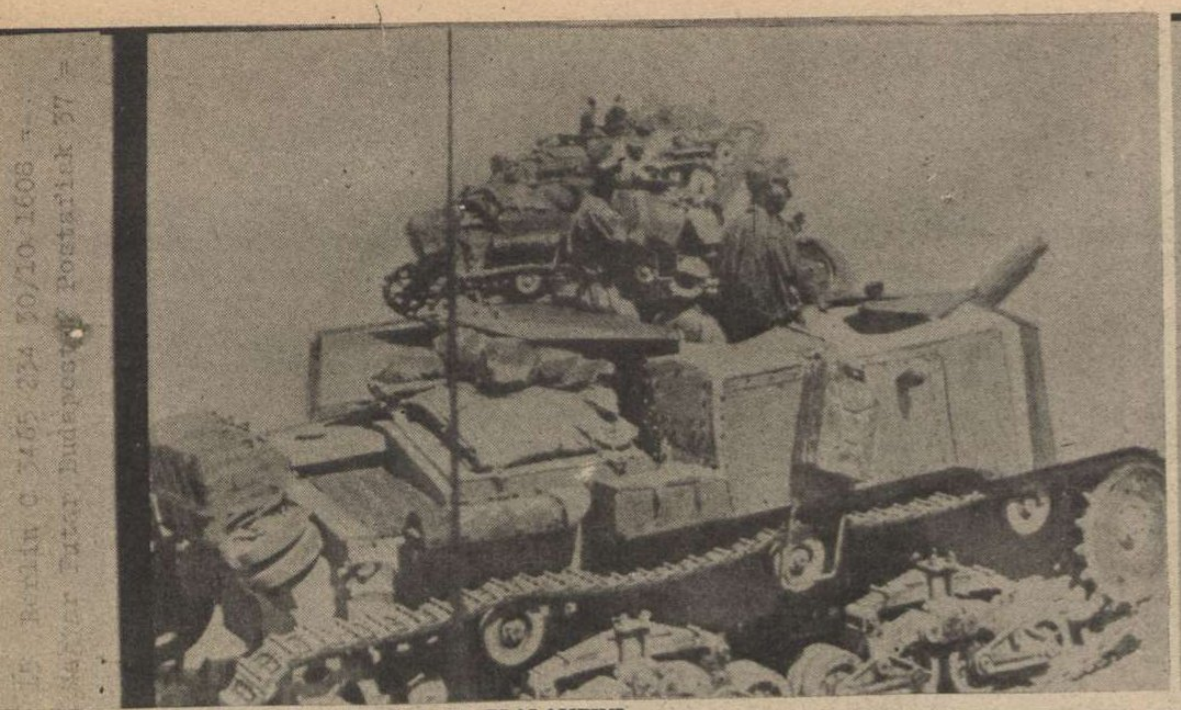

NÉMET ÉS OLASZ HARCKOCSIK AZ ELALAMEINI FRONT ÉSZAKI RÉSZÉN, A BEVETÉSI PARANCSOT VÁRJÁK

A tengerparti frontszakaszon elkeseredett, nagy ütközet fejlődött ki s az ágyúk mennydörgő hangját Alexandriában is hallják

(A Magyar Futár rádióképe)

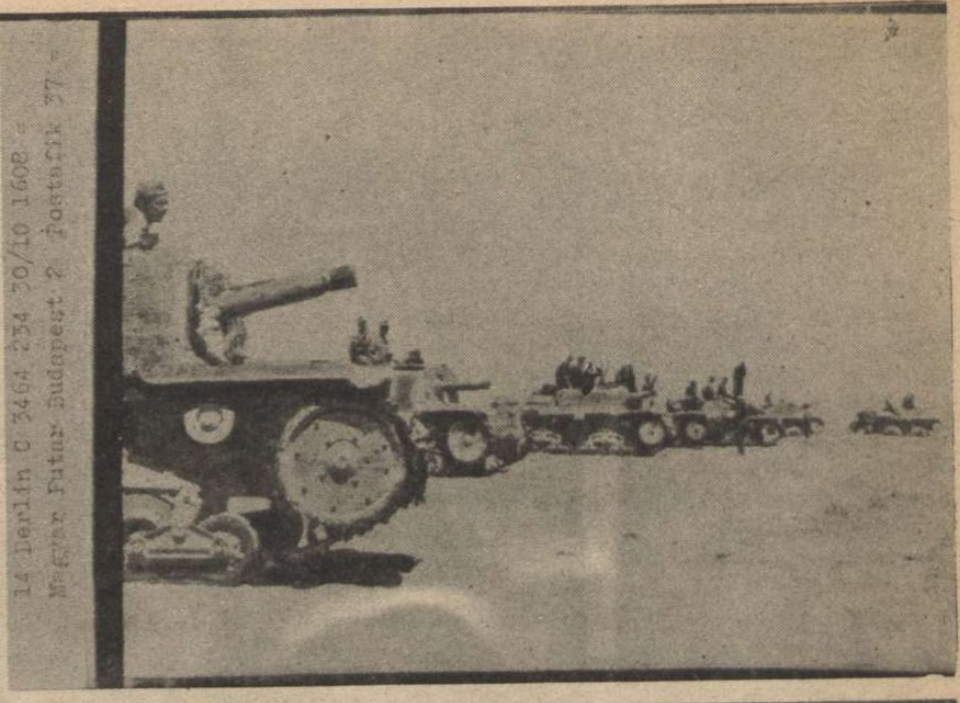

LEGÚJABB RÁDIÓKÉPEINK AZ EGYIPTOMI FRONTRÓL

ROHAMÁGYÚK ÉS HARCKOCSIK VONULNAK FEL AZ ELALAMEINI AKNAMEZŐK KESKENY, TITKOS ÚTJAIN, AZ ELŐRETOLT ANGOL OSZTAGOK HÁTA MÖGÉ...

(A Magyar Futár rádióképe)

OLASZ PÁNCÉLOSOK, AZ EL KATTARA LEJTŐIN TÁMADÁSRA INDULNAK AZ ANGOL HADSEREG BALSZÁRNYA ELLEN

(A Magyar Futár rádióképe)

AZ OLASZ TÜZÉRSÉG AZ ANGOL PÁNCÉLOS ALAKULATOKAT LÖVI

(A Magyar Futár rádióképe)

HALOTTAK NAPJÁN . . .
Fehér őszirózsák késői pompája ékeskedik a honvédsírokon. Minden jó magyar gondolata messze száll, az idegen földben nyugvó hősök felé, akiket itt érzünk magunk között, évezredes, óriás temetőjében a nemzet életéért elesett vitézeknek

FIATAL SARJAI A HŐS APÁKNAK,
új harcosai lesznek a halhatatlan magyar életnek . . .

A HORVÁT LÉGIERŐ TISZTI KÜLDÖTTSÉGE
magyar meghívásra Budapestre érkezett. Képünkön a küldöttség tagjai szállójuk előtt, sétára indulnak. Középen Uzelac Milán repülőtábornok, a küldöttség vezetője

AZ ELSŐ TISZTI TÁVHÁZASSÁG
Most kötötték meg a debreceni anyakönyvvezető előtt az első tiszti távházasságot. A menyasszony Magdolna Ilona debreceni úrileány; a vőlegényt, Ádám Tibor hadnagyot, kardja és világos acélsisakja képviselték az anyakönyvvezető előtt

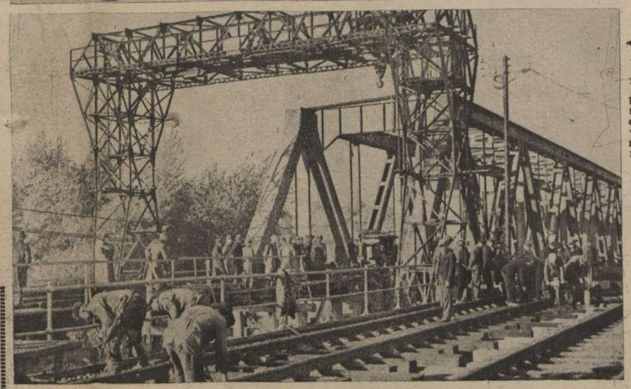

A SZOLNOKI ÚJ TISZA-HÍD,
melynek építését a napokban fejezték be. Az új híd lehetővé teszi a debreceni és a kolozsvári vasútvonalak megnagyobbodott forgalmának zavartalan lebonyolítását

SEBESÜLT HONVÉDEK A LEGUTÓBBI HONVÉD-HANGVERSENYEN
A hangversenyt a „Gamma" rendezte

AZ ÁRDRÁGÍTÓK „NAGYKERESKEDÉSE"
Thököly-út 131. b.: a két letartóztatott árdrágító nagykereskedő üzlete és raktárhelyisége. Baloldalon, a fodrászműhelyen túl volt az üzlet, jobboldalon, a „Textilnagykereskedés" feliratú üzletben a fekete árúk raktára. A két árdrágítót, dr. Mohai Szabó Andort és Ács Kálmánt a rendőrség letartóztatta. A fekete piac hiénái naponként többezer pengőt kerestek . . .

MAGYAR KÉPHÍRADÓ

MAGYARORSZÁG — SVÁJC: 3:0

Túlnyomórészt magyar fölénnyel és megérdemelten nyertük meg a Magyarország—Svájc labdarúgómérkőzést

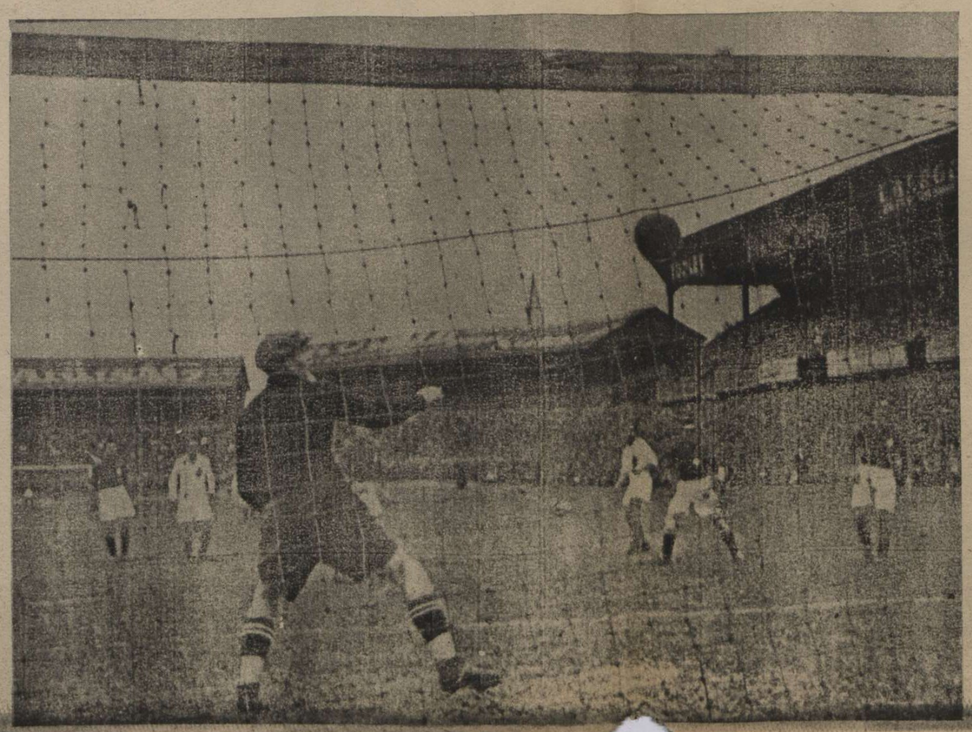

Az első gól (baloldali kép) a svájciak hálójában. A kapus alig lendült ki a meglepetés dermedtségéből. A másodiK gólnál (felső kép) már élesen vetette magát a labda után — de későn . . . A mecs sorsa ezzel a gólal el is dőlt; izgalmas, forró jelenetek még voltak — különösen a svájci kapu előtt (jobboldali kép) — és a 3:0-ás végeredmény hűen fejezi ki a két csapat erőviszonyát

MAGYAR FUTÁR
MAGYAR FUTÁR
10 MAGYAR FUTÁR

Negyediziglen

Korunk drámai történetének megrázó és művészi, új magyar filmje került e héten a nagyközönség elé s örömmel ismerjük el az író, a rendező és a szereplők közös nagy sikerét az alkotásban. A **Negyediziglen** háborús film, története a honvédarcvonalon kezdődik s az izgalmas, színes meseszövés mesteri módon mutatja meg **a szovjetoroszországi és a magyar életforma örökre kiegyenlíthetetlen különbségeit.** A filmnek az a legnagyobb érdeme, hogy a vörös pokol szellemének és a templomos, tiszta, magyar életfelfogásnak harcát, elsodort és hazavergődött magyarok fájdalmas sorsával és megtérésével érzékelteti. A film nem túloz, nem ítél, csak bemutatja mesteri erővel két világ megütközését s a magyarság hozzátartozását földjéhez és kultúrájához. **Hosszú Zoltán,** a Szovjetoroszországba kivándorolt és hazatért egykori kommunista szerepében, művészi pályafutásának magaslatára érkezett s több jelenetében a magyar filmművészetet felejthetetlen lélekábrázolással gazdagította. **Eszenyi Olga, Nagy István, Sulyok Mária** és **Mály Gerő,** kiváló együttesben, tehetségük javát adták a nagy filmhez, amelyet a **szép magyar beszéd** nemes veretbe foglal. A **Negyediziglen — tartós, igaz siker marad . . .**

MAGYAR HONVÉDEK
harcolnak Krivoj Rog körül, a város birtokáért

KRIVOJ ROGBAN
Keresztes Vera, a kivándorolt magyar kommunista leánya utasítást kap a vörösöktől, hogy maradjon a kiürített ipartelepen és robbantsa fel a lőszerraktárt, — ha beérkeznek a magyarok . . .

KERESZTES ISTVÁN
és
SONKA ANDRÁS
hazaérkeznek Szovjetoroszországból magyar szülőfalujukba. Keresztes Vera, a kommunista leány, sohasem látta eddig Magyarországot . . .

IDEHAZA . . .
Keresztes István és a leánya. Verán még csak a ruha magyar, a lelke idegen, elferdített, új életért küzdő . . .

A GYÁSZHÍR . . .
Keresztes István fia, a hős szakaszvezető elesett Krivoj Rognál s hű bajtársa hazaviszi megmaradt holmiját a családnak

KERESZTES ISTVÁN KEZET EMEL A LEÁNYÁRA
Tudja, hogy Vera bűnös, fiának elpusztulásában. Vera megismeri igaz hazáját s életét áldozza fel érte . . .

HÉTRŐL HÉTRE

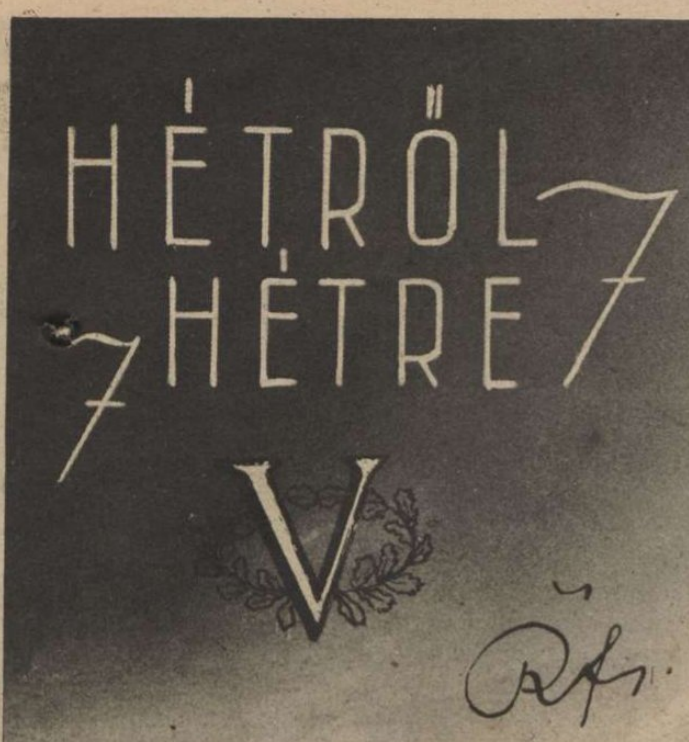

Marcia su Roma

Húsz esztendeje annak, hogy Benito Mussolini, az olasz nép ifjúi nagyságát megtestesítő született vezér, híveinek élén bevonult az örök városba s megmentette Itáliát a fasiszta forradalom rendjével, a szavazócédulákra hivatkozó demokrata, szocialista és kommunista rendetlenségtől. Bátor volt a vezér és bölcs az olasz király, aki birodalmának politikai, gazdasági és hatalmi felvirágoztatását Mussolini lánglelkére bízta. A kigúnyolt, üldözött és megrágalmazott fasizmus új világot teremtett a züllésbe süllyedt, parlamentáris tehetetlenségbe és vörös forradalmiságba tántorgó régi rendszer helyén s megtisztította a latin kultúrát a világháború utáni demokrácia gyilkos betegségeitől. Mussolini a nemzetek életének legtitokzatosabb és leggyönyörűbb ajándékával erősítette meg fajtáját: — hitet adott az olasz népnek! Évezredek történelmi égboltján ragyog a hit csillaga, s vezeti a kiválasztott népeket a boldogulás felé. A fásult, ernyedt, kihűlt, rozoga, kétkedő és cinikus emberek és korok csak feketén ásító semmiséget látnak a csillag helyén, de az egészséges fajtákban férfiak születnek, akik egész nemzedékek előtt ragyogtatják fel a hivatás halhatatlan fényét s legyőzik a hittel az aranyat, az önzést, az erősebbek parancsát és az erkölcstelenek hideg számításait. Mussolini a kor lelkét lehelte az olasz nemzetbe. A munkának és a hősiségnek, a tudásnak és a fegyelemnek himnusza csendül ki minden szavából és tettéből s újjongó milliók követték hittel az új úton, amely két évtizeden s minden megpróbáltatáson át, csak felfelé vezetett. Amikor Európát és Amerikát megrázta a munkanélküliség kegyetlen áradata, Olaszország már túljutott a kapitalista válságokon s a fasiszta termelési rendben munkát és megélhetést biztosított a tömegeknek. A Marcia su Roma nem tört össze a hatalom birtokában, nem árulta el a dolgozókat, nem lustult úri semmitevésbe, nem kereste a kényelmet és a bágyadt kiegyezést a „volt" ellenségekkel, hanem nagy, történelmi útba szélesedett, hittel, harccal és munkával biztosítani Itália jogos örökségét a haladó népek között. Mussolini Olaszország acélhercege s Magyarország hatalmas barátja. Győzelmének évfordulóján ünnepeljük az olasz vezért, az emberi kultúra harcosát s a magunk drága gyöngeségével az igazságos férfit, aki Trianon becstelensége ellen először emelt hatalmi szót Európa fórumán...

Békehíreket

repített fel a nemzetközi sajtó s az ellenőrizhetetlen szándékú híradásokat, a régi zsidó módszerekre emlékeztető kereseti ügyességgel üvöltötte végig Budapest utcáin az egyik koradélutáni lap. Megdobbant az emberek szive s rohammal vásárolták az ujságot, amelyből kiderült, hogy nincs béketárgyalás... Áll a harc az összes frontokon s új megpróbáltatások leselkednek az új világ harcosaira. Őszi köd ereszkedik a szovjetmezőkre, sár, esatak, hideg, fagy, jég, hó, süvítő pusztai szél tör az ezer kilométeres harci vonalakra s kemény ütközetek viharа veri az áldozatos katonaszíveket. Tovább tart a négy esztendős Halottak Napja, anyák, hitvesek, szülők és gyerekek zokognak fel fekete gyászhírekre, diadalok határtalan öröme erősíti meg a csüggedőket, remények s csalódások hullámzanak át milliókon, amíg egyszer elérkezik a győzedelmes béke csodálatos órája!... Mert elérkezik a nagy idő és megkondulnak a harangok, hirdetni, hogy győzött az erősebb akarat, a szilárdabb erkölcs, életet, irányt, munkát és tartós haladást biztosítani az emberiségnek. A vörös pokol pedig szétomlik és kihül; — így rendeli, parancsolja a kor, amelynek törvényeit Sztalinék lábbal taposták. A szovjet hátában emelkedik fel a halál... Nem lesz fa és tüzelő, megakad a forgalom, éhinség lepi el a városokat, ruhátlan didergésbe szakad a tél és vereségbe minden ütközet. A szövetséges dúsgazdag demokráciák gyűlölete úgy csap szét a megcsalt orosz tömegek között, mint a ragályos tífusz és Sztalin megéri a világforradalom vad álmának szertefoszlását. A 20. századot nem irányíthatják a pánszláv-zsidó tanokba bódult moszkvai népbiztosok s fegyveres hordáikkal együtt kiszorulnak a történelemből! Addig azonban, az utolsó fordulóig, a küzdelem, a testi és a lelki ellenállás a feladat és nem a bávatag mese a békéről. Valamikor Wilson hazug békepontjaival seregeket mérgeztek meg s ígéretekkel csavarták ki a fegyvert százezrek kezéből. A tengelyhatalmak tanultak a sötét multból s az európai népek nem a békehíreket lesik, hanem a békéért harcolnak, amíg elterül az ellenség s a győzelem bizonyosság lesz. Eljön a béke megszentelt napja, de jobb a váratlan, nagy, ujjongó öröm, mint a csalódásokba belefáradt, sok kis hiszékenység...

Olvassa, terjessze a

MAGYAR FUTÁRT,

az élő történelem nacionalista hetilapját

Nagyon fáj

a „Magyar Nemzet" irányító s bizonyára egetverő nagy szellemeinek, hogy tisztá eszközökkel dolgozó s nem izraelita vállalatok is megélnek tisztességesen az országban. A szalonbolsevizmus irigységével hánytorgatják más emberek bevallott jövedelmét, olyan szemforgató „szociális" ájuldozással, mintha Hegedüs Gyula, a Magyar Nemzet felelős kiadója és szerkesztője, sápadtan, éhesen, a közszolgálatban lerongyolódva, üres erszénnyel és szegénységi bizonyítványra többszörösen jogosultan kóborolna a fényes budapesti utcákon, a felkapaszkodott, milliomos antiszemiták között... Hát itt még nem tartunk s elkelne egy kis őszinteség azoknak jövedelméről, akik meghúzódnak a háttérben s onnan mennydörögnek, irányítanak és keresnek. A Magyar Futár felajánlja a legtisztességesebb mérkőzést a nyilvánosság előtt Hegdüs Gyula úrnak a jövedelem és a kereset forrásairól. Állítsunk össze egy pártatlan bizottságot, elismert közéleti férfiakból, hogy vizsgálják meg az utolsó fillérig a Magyar Futár és a Magyar Nemzet összes bevételeit s tárják a magyar közvélemény elé az adatokat. Ha valaki bírál, akkor nem zárkózhatik el a maga bevételi forrásainak feltárásától sem, akár egyéni, akár vállalati a jövedelem. Mi sohasem kerestük Hegedüs Gyula vagyonát, de ha neki olyan súlyos gondot okoz egy másféléves hetilap jövedelme, hogy fájdalmat sóhajt miatta a világra, akkor fogadja el az ajánlatot s mutassa meg, hogy mije van s miből. Igy egyenlő a játék és az erkölcsi fölényeskedés így diadalmaskodhatik... Addig is elárulhatjuk, hogy nincs bevételünk sem az ország törvényeit kijátszó zsidó hirdetésekből, sem a bankoktól és a nagyvállalatoktól. Általában sehonnan, csak az olvasó közönségünktől, egyedül! Amikor ezt majd elmondhatja magáról Hegedüs Gyula, akkor a földig hajolunk meg nagysága előtt!...

Heti Zs-krónika:

Goldstein Miklós izraelita sírásó, (nem kell megijedni!) Goldstein Miklósné és Goldstein René családi közkereseti társaságot alakítottak a tilos szaharin-árusításra, a „Lehel-Kürtje" nevezetű szálloda előtt. Amikor a pénzügyőrök lefogták őket, a kedves család megtámadta a hivatalos közegeket s a harcias René szöges doronggal próbálta visszahódítani a drága szaharint. Eredmény: René egy évi börtön s a feleség 4 hónapi fogház. A sírásó kimosta magát... Illik így elhagyni a családot?... Schockmann Márkus, a zsebtolvajok orgazdája titkos aranyolvasztót alapított, de a rendőrség felfedezte az értékes üzemet s letartóztatta a tulajdonos-igazgatót, Wolf és Grünberg zsidóval együtt. A házkutatásnál 40 pár vadonatúj cipőt és 25 darab cipőutalványt is találtak Schockmann Márkus bűnbarlangjában... Ne kapjon sokkot az olyan ember, akinek már elnyűtt a cipője?... Libazsírárudát fedeztek fel a detektívek Glück Mór zsidó hitoktató lakásán. Ott találták a jámbor talmudistát, az okos kis zsidógyerekek erkölcsi tanítómesterét, feltűnően sok használatlan szappan, liszt, borzalmas bűz és 50, azaz ötven levágott és bőrtelenített liba társaságában!... Az asztalán 300 darab érvényes kenyérjegyet találtak s az asztal mellett pedig Klopfolt Izsákot, a hitoktató barátját, akinek kissé körülklopfolták a multját s azonnal kiderült, hogy régen keresi már a — valutaügyészség. Micsoda áitatos társaság! Ha anyagiakban is olyan hiányuk lenne, mint erkölcsiekben, bizony régen éhenhaltak volna!... Hirschler Miksa ügynök 125 kiló mazsolát vásárolt iparigazolvány nélkül a kalácsához, a zsidó ünnepekre. Mohó ember lehetett ez a Hirschler, de azért drágábban továbbadta az árut s tettéért a bíróság 1 évi fogházban részesítette, avval az indokolással, hogy Hirschler zsidó „szükségtelenül iktatódott a mazsola forgalmi útjába..." Isten éltesse, áldja a nemes és világosan látó bírákat! Mert ez az igazi baj, egy keserves évszázad óta: — a zsidó szükségtelenül iktatódik a termelők és fogyasztók közé. De mi lenne, ha a forgalmi útonállók egy szálig börtönbe kerülnének?... Dr. Károly-Krausz belgyógyász közel 100,000 pengőt zsarolt ki zsidó pácienseiből, azon a címen, hogy megmenti őket a — munkaszolgálattól... A doktor úr a zsidó szakmánál maradt: — kivesézte a betegeit... Goldberger Miklós 2 évet, Szabados-Schwarz 10 hónapot kapott eltúlzott ügyességért a lopásban és az árdrágításban; Markovics Miksát, Stern Lajost, Weisz Ármint, Deutsch Károlyt és Löwenberger Istvánt pedig letartóztatták az árdrágítás és a sibolás terén elért, de felfedezett eredményes tevékenységükért. Fleischmann Mórné 1 évi fogházbüntetést kapott, mert október 6-án, az aradi 13 vértanu emlékünnepén, budapesti villájának zászlórúdjára egy fekete női bugyogót kötött ki. Amikor bevették a szennyes ruhadarabot, Fleischmann Mórné egy másikat tűzött a helyére...

GENOVA,
a szép olasz kikötőváros, ahol az angol terrortámadásnak, az elmúlott héten 354 halálos áldozata volt. A város vezetőségének a Ducehoz intézett távirata szerint: „az ellenség megkínozhatja a genovai nép testét, de büszke lelkét és győzelmi akaratát nem törheti meg..."

ZÁGRÁB: PAVELICS HORVÁT ÁLLAMFŐ
átveszi a legnagyobb bolgár kitüntetést Bellinov meghatalmazott bolgár minisztertől

SMUTS MARSALL,
Délafrika miniszterelnöke Londonban. Az egykori búr tábornok, aki hazájának brutális letaposása után világhíres könyvet írt az angolok kegyetlenkedéseiről, most a tengelyhatalmak ellen izgat és második frontot követel . . .

VILÁG VILÁG

KÉTES LONDONI SEGÍTSÉG KÍNÁNAK
Egyes londoni divatüzletekben aprópénzt gyűjtenek Csangkaisek tábornoknak s ilyenkor nagyvilági vendégeket állítanak a bejárat elé. Képünkön a kínai nők között baloldalt Cripps helyettes miniszterelnök felesége és Majszki vörös követ felesége kellemkedik a ritka adakozóknak . . .

SCHOLZ-KLINK ASSZONY,
a német birodalmi nőszervezet vezetője, beszámolt az elmúlt héten a német nők háborús munkateljesítményeiről a Berlinben tartózkodó külföldi ujságírók előtt

KÉT SZÉP JELENET A NÉMET-SVÁJCI LABDARUGÓ MÉRKŐZÉSRŐL
A berni nagy sporteseményt óriási tömeg nézte végig. A német csapat győzött 5:3 arányban. Bernben is a svájci Amado volt a mezőny legveszélyesebb embere. Amado baloldali képünkön a középen s jobboldali képünkön a labda alatt, teljesen a levegőben küzd a svájci gólokért

MARIA DENIS,
Olaszország legszebb filmszínésznője
→

A MADAGASZKÁRI FRANCIA VÉDŐRSÉG BENNSZÜLÖTT KATONÁJA
Az őslakosság lűségesen kitartott a fenyegetett francia uralom mellett

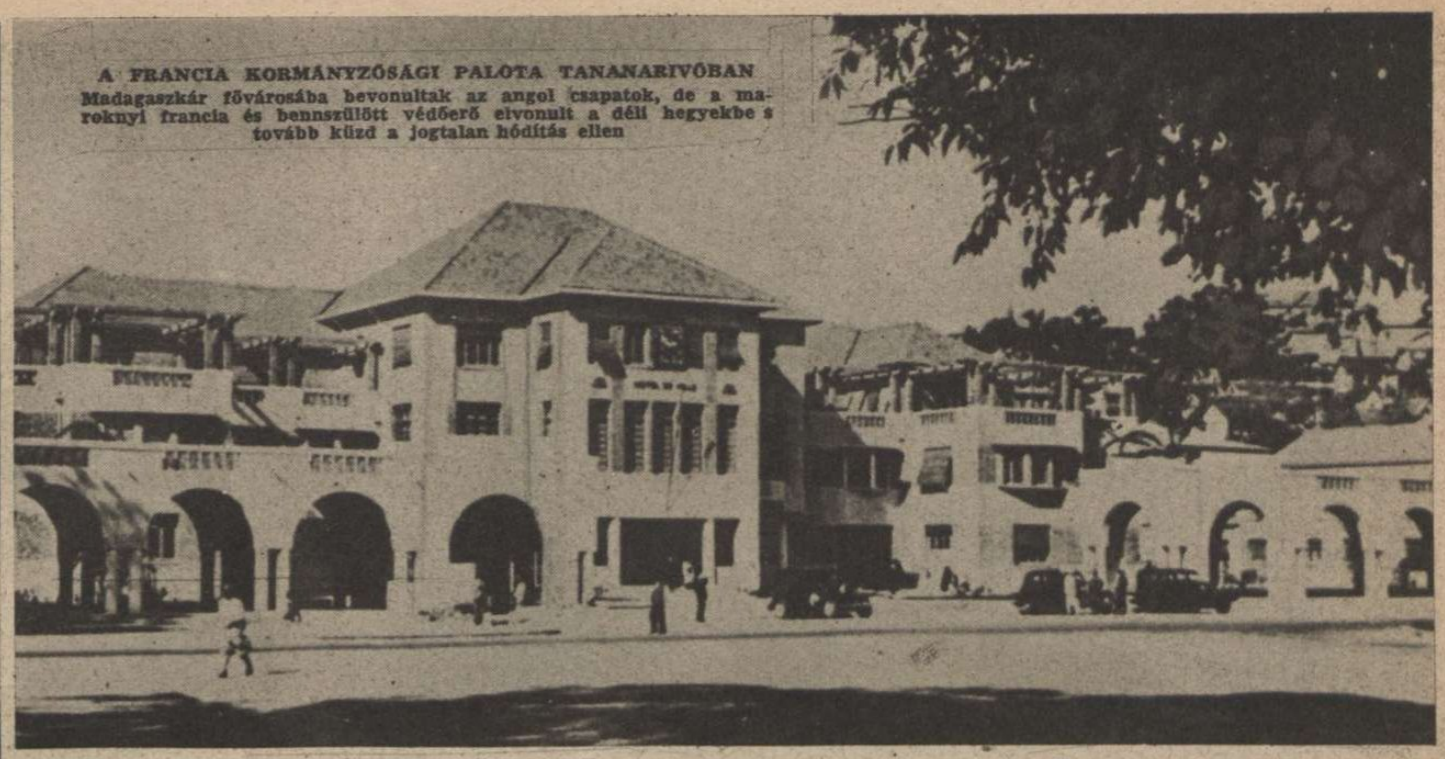

A FRANCIA KORMÁNYZÓSÁGI PALOTA TANANARIVÓBAN
Madagaszkár fővárosába bevonultak az angol csapatok, de a maroknyi francia és bennszülött védőerő elvonult a déli hegyekbe s tovább küzd a jogtalan hódítás ellen

Madagaszkár sem könnyű zsákmány Angliának.

Három oldalról rátört az angol hadsereg Madagaszkár maroknyi francia védőrségére s hosszú hónapok alatt sem tudta megtörni a hősi ellenállást. A hadihajókkal támogatott, harckocsikkal és nehéz ágyúütegekkel felszerelt inváziós brit hadakat, **Tananarivo** elfoglalása után, Madagaszkár déli hegyeiben lépten-nyomon feltartóztatják a francia és bennszülött csapatok s véres veszteségekkel lassítják a régen befejezettnek hirdetett, szégyenteljes orvtámadást. A hatalmas sziget őslakossága szívesen menekülne meg az álszent módon **„felszabadítóknak"** dícsért angol csapatoktól, mert **Diego Szuarez Ambata, Morondava és Tananarivo** népe már éhezik s nyomorúsággal fizet keserves adót a világ legnagyobb gyarmatbirodalmának. **Anglia történetének dicstelen lapjára tartozik a lassú és nehéz madagaszkári rablóhadjárat . . .**

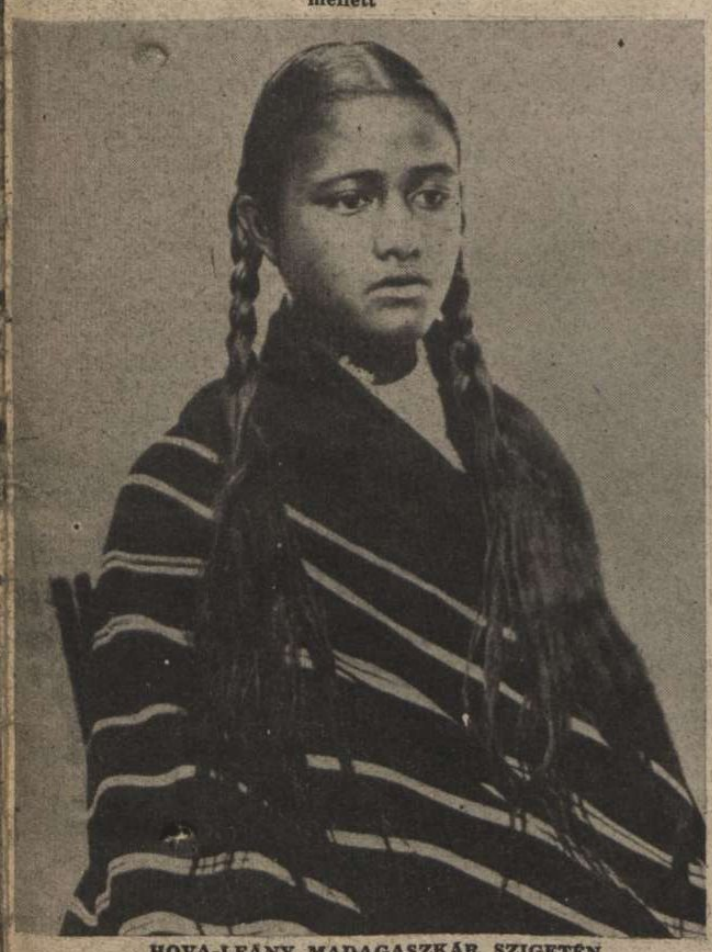

HOVA-LEÁNY MADAGASZKÁR SZIGETÉN
A hova törzs volt a legelőkelőbb a hatalmas szigeten s évtizedeken át szívós, makacs harcot folytatott az európai hatalmak ellen

WILLIAM FLATT TÁBORNOK,
a Madagaszkárba benyomult angol csapatok parancsnoka →

TANANARIVO KIÜRÍTÉSE
A bennszülöttek csónakokon szállítják el a hadianyagot a Betsikoba folyón az őserdők közé

MÉG AZ ELMARADT ANTANOZI TÖRZS TAGJAI IS
csodálkoznak azon Madagaszkár szigetén, hogy Anglia, „a nagy fehér szövetséges", akiért elvérzett Franciaország, — hogy támadhatja meg elesett bajtársát? . . .

TANANARIVÓI VÁSÁR
Madagaszkár gazdag sziget. Rizs, tengeri, cukornád, kávé, dohány, vanilia bőven terem. Az állattenyésztés virágzik. Minden vásár valóságos népünnep

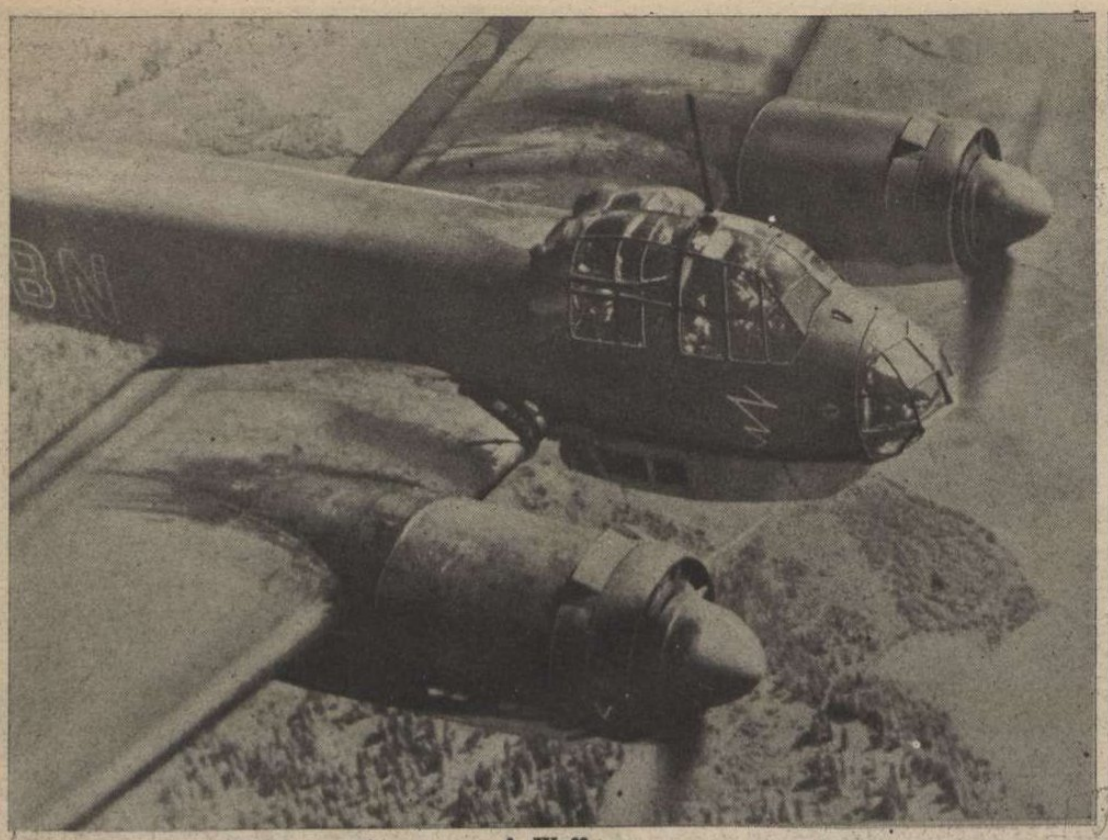

A JU 88,
a Sztalingrádnál küzdő gyalogság hűséges barátja, átzúg a Volgán, szétverni a gyülekező vörös csapatokat, a keleti partokon

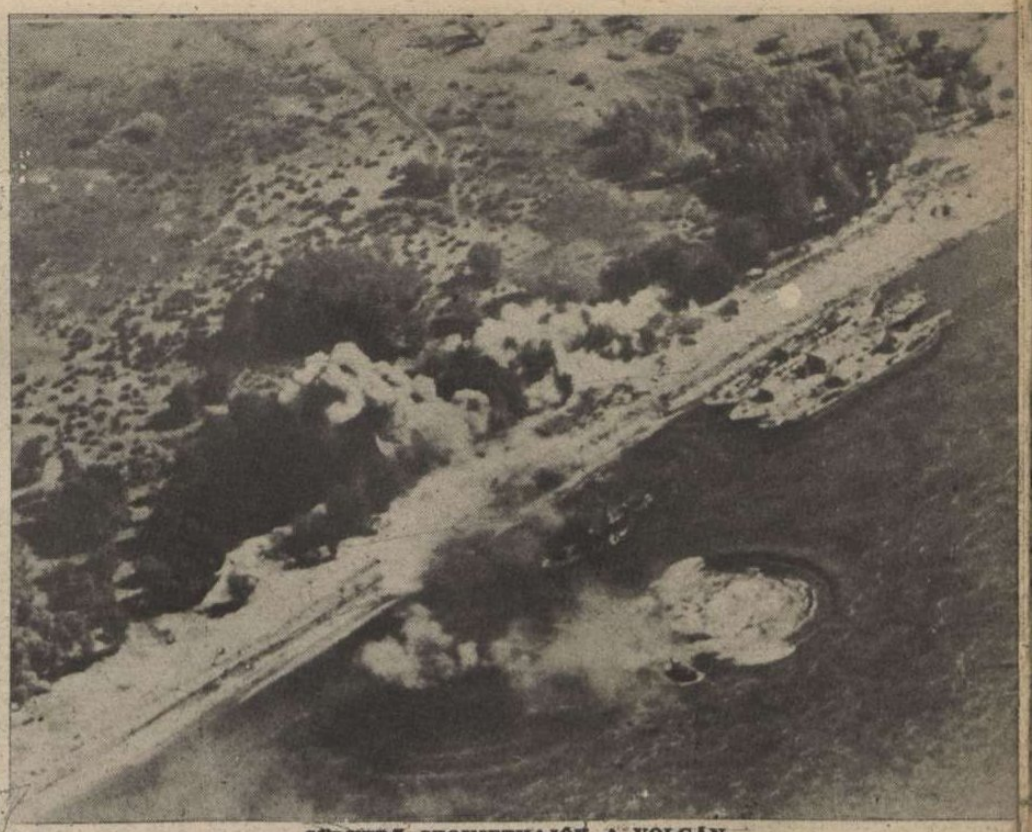

SÜLYEDŐ SZOVJETHAJÓK A VOLGÁN
Sztalingrádtól messze délre készült ez a rendkívül érdekes légi felvétel a Volga keleti partja ellen intézett stukatámadásról. Két elsüllyedt hajó körül örvénylik habosan a víz s a parti raktárakból is felcsap már a láng és füstoszlop . . .

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

A hét kétségtelenül a nagy egyiptomi támadás jegyében áll. Anglia engedett a szovjetnek a legalkalmasabbnak látszó területen. Van második front, amelynek zajló eseményei semmit sem segítenek a vörösökön, de beváltják az elsietett ígéretet. Anglia szeret úgy pártfogolni másokat, hogy abból csak sajátmagának legyen haszna s ebben a demokratikus művészetben, már csak Amerika államférfiai múlják felül a mestert... Egyiptomban viszont nagy kérdés, hogy a felcsigázott angol reménységekből hány zöld levelet sodor el *Rommel* kifejlő ellentámadása s igen lehetséges, hogy az elalameini csatatéren nem lakik jól a vörös kecske, de az angol káposzta sem marad meg...

A moszkvai sajtó nem lelkesedik az egyiptomi hadjáratért s a befutó híreket sértő undorral kezeli. Miért is lelkesednének Szovjetoroszországban, amikor *Murmanszktól a Kaukázusig,* hálvány árnyalattal sem csökkent a német légi támadások hevessége, sőt arról hallanak londoni rádiótudósításokat, hogy hosszú idő óta most zúdult az angol ipartelepekre *a legnagyobb német légi roham,* amikor a gondosan kitervezett papírforma szerint, minden tartalékerőnek Egyiptomban volna a helye... *Kiderül, hogy újra Amerika csinálta a legjobb üzletet, a parádés libériai bevonulással, ahol a frakkos négerek nem örültek ugyan, de nem is lövöldöztek, mert nem volt mivel.* Az Egyesült Államok megvetette lábát Afrika földjén, berendezkedik a kies Monroviában, dollárnyugdíjat fizet a néger kormánynak s nyiltan *átváltja a híres-neves Monroe-elvet Monrovia-elvre,* — nem nagy örömére a barátilag szorongatott Angliának. *Az angolszász országok közvéleményének egysége veszedelmesen széttöredezik.* Az amerikai sajtó Anglia elöregedését hirdeti s London sajtója idegesen tiltakozik a szakadatlan vádaskodás ellen. *A sok ígéret, a feltétlen és közeli nagy győzelem alaptalan meghirdetése csömört váltott ki a tömegekből s a jó szövetségesek egymást okolják a sorozatos kudarcokért.*

A tér és az idő harca

Három évvel ezelőtt az angolszászok még joggal bíztak abban, hogy Németország gazdasági körülkerítése sikerül, s a blokád lassan bár, de könyörtelenül megfojtja a tengelyhatalmakhoz tartozó európai államokat. A dicsőséges hadjáratok sorozataiban az angolszászoknak kedvező tér- és időháború minden előfeltétele megsemmisült, *a helyzet tökéletesen megváltozott,* de Anglia és Amerika hivatalos propagandaszervezetei vakon és makacsul kitartanak eredeti állításaik mellett, *s fölényes gőggel tagadják a kézzelfogható tényeket.* Gyakorlatilag ma már a tengelyhatalmak háborúját segíti egész Európa és Európai-Oroszország nagyobbik része. Az új gazdasági erőforrások beláthatatlan időre biztosítják a háború sikeres folytatását s a népélelmezés is csak javulhat a következő esztendőkben. A háború kitörése idején Németország *12—13 millió tonna vasércet termelt,* ami valóban nem volt elegendő a roppant anyagcsaták megvívásához. *Felsőszilézia, Elszász-Lotharingia, Franciaország, Belgium, Luxemburg és az elfoglalt szovjetorosz területek a vasérctermelést 13 millió tonnáról 76.7 millió tonnára emelték!* A német széntermelés az utolsó békeesztendőben 182 millió tonna volt, de *414.2 millió tonna szén kibányászása lehetséges.* Hatalmas emelkedés állott be a *mangánérc,* a *bauxit* és egyéb fontos hadinyersanyagok termelésében is, s a szervezés és a gépesítés határtalan új lehetőségeket nyit meg az elfoglalt szovejtföldön *Európa gabonaellátásának biztosítására. A blokád gondolata tehát a babona színvonalára süllyedt le, de megszületett a viharos tengereken Anglia blokádja, az angolszász szállítóhajók félelmetes pusztulásában.* A háború kitörésétől az elmúlott hónap végéig a németek kerek *24 millió tonna hajóteret vertek ki az angolszász tengeri forgalomból* s ha az olasz és a japán pusztításokat csak 2.5 millió tonnával számoljuk el, akkor is, *eddig 26.5 millió bruttóregisztertonna hajótér hiányzik Anglia és Amerika kereskedelmi flottájából.* Ezt a versenyt az idővel épp úgy nem bírják hosszú ideig az angolszászok, mint ahogy nem bírják már most sem seregeik térbeni elosztásának kiütköző gyöngeségeit.

A tengeri harcokban a hét elején az Atlanti-óceánon, a Jeges-tengeren, a kanadai partok előtt, Trinidadnál, a Kongó torkolata körül és Fokváros előtt a német tengeralattjárók *16 hajót süllyesztettek el, összesen 104.000 tonnát és 1 rombolót;* három másik hajót és egy rombolót pedig torpedótalálatokkal súlyosan megrongáltak.

A hét végén három egymást követő különjelentés szerint a német tengeralattjárók 41 hajót, több mint 250.000 tonnát pusztítottak el. Német búvárnaszádok megkerülték Afrikát és kifutottak az Indiai-óceánra, ahol már a japán tengeralattjárók tevékenykednek s ott torpedóztak a nagy vizek mélyére nyolc hajót, 52.500 tonnát!

Október havában a német tengeralattjárók 111 hajót, összesen 720.575 tonnát pusztítottak el.

Az amerikaiak sem jártak jobban a *Santa Cruz* szigettől északra megvívott nagy tengeri csatában, ahol *a japánok egy csatahajót, 4 repülőgépanyahajót, 1 cirkálót, s több amerikai repülőgépet pusztítottak el s megrongáltak egy cirkálót és három rombolót.* Az új tengeri csata eredménye megnehezítette a Salamon-szigeteken védekező ausztráliai és amerikai csapatok helyzetét. *Az Ausztráliára nehezedő nyomás veszedelmesen megerősödött. Port*

ÉLMÉNY ÉS LOVAGKERESZT
Az amerikai partvidékről hazatért Thurmann kapitány elmondja, hogy hogyan süllyesztett el tengeralattjárójával egy éjszaka 6 ellenséges hajót... Egy amerikai hajókaraván közé keveredett, órákig üldözték vízibombákkal s miközben hajszolták, 2 nagy tartályhajót és 4 gőzöst megtorpedózott. Lángolt az olaj a vízen s nappali világosság fénylett a tengeralattjáró körül, amely ezen az útján 20 hajót vert az Óceán mélységébe!...

HEGYIVADÁSZOK SÁTORTÁBORA A KAUKÁZUSBAN
3450 méter magasságban a tenger színe fölött. Este még nyárias volt az idő, de reggelre belepte a hó a sátrakat...

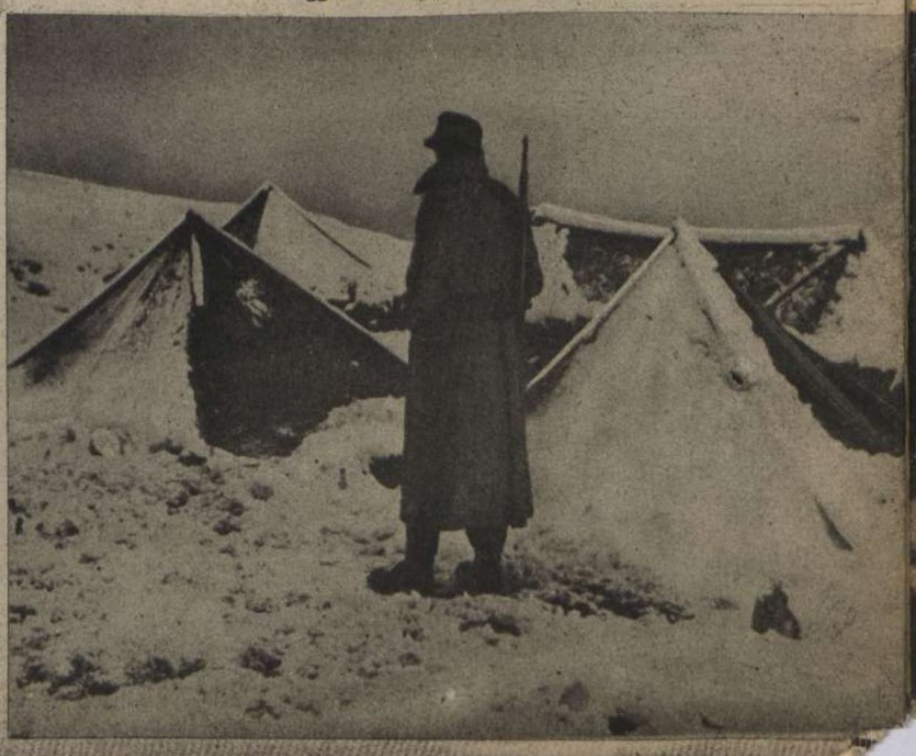

A HALÁL CSENDJE SZTALINGRÁD PALOTASORÁN...
Az előtérben jól látszanak a sajátságos földalatti kiserődök, az utcai harcok ellenállási fészkei

AKIK MEGMARADTAK...
Sztalingrád északi háztömbjeiből elszállítják az élve elfogott vörösöket

ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

Darwin bombázása súlyos károkat okoz s Guadalcanar szigetén megtörőben van az angolszász ellenállás. Az *Északamerikai Egyesült Államok* haditengerészetének vesztesége a háború kitörése óta *59 elsülyesztett és 37 megrongált csatahajó.* Nem csoda, hogy Knox miniszter, aki kilencven napot kért a háború kezdetén a japán hajóhad teljes megsemmisítésére, most *Angliához fordult,* s rombolókat kért kölcsön, Amerika veszélyeztetett partvidékének megvédelmezésére.

A londoni *Times* heves hangon követeli Németország és Olaszország polgári lakosságának légi megfélemlítését, s az angol légihaderő nyilvánvalóan követi a jótanácsot, mert *a hét folyamán is nagyobbara csak lakónegyedeket bombázott Olaszországban és Németországban.*

Az Északolaszországba igyekvő angol gépek Svájc felett repülnek el céljaik felé s a svájci kormány minden tiltakozása hiábavalónak bizonyult felségjogának megsértése miatt. Olaszország népe büszke öntudattal viseli el a súlyos áldozatokat. Milánó, Monza, Novara, Savona és Genova lakónegyeleiben sok a halálos áldozat és a súlyos sebesült.

A német légihaderő nagy támadásokat intézett Anglia ipari telepei és hajógyárai ellen s a hét végén nappali és éjjeli támadásokkal végigbombázta Canterbury városát. Anglia csak magára vethet, az elmaradhatatlan megtorló intézkedésekért, amelyeket lakónegyedek, templomok és kórházak bombázásával hívott ki maga ellen...

Egyiptomban

kemény, makacs és elkeseredett küzdelmekben telt el a hét, de a milliósnak mondott angol hadsereg seholsem tudta elérni a német-olasz főállásokat! A nagy angol támadás kilenc óráig tartó tüzérségi pergőtűzzel kezdődött. A szokatlanul nagyarányú ágyúzás után *Montgomery* tábornok *általános támadásra* adott parancsot az elalameini front teljes szélességében. Az olasz és a német aknamezőkön ez az első roham 104 páncélos szétlövése után megállott, de az angol hadvezetőség *hat napon át újabb és újabb tartalékok bevetésével próbálta meg a frontális áttörést a hadszíntér északi, középső és déli szakaszain.*

Külföldi hírek szerint *Alexander* tábornok repülőgépe lezuhant s az egyiptomi főparancsnok felépüléséhez hosszabb idő szükséges. Az angol flotta kétszer is megpróbálta bekerítő csapatok partratételét *Marsa Matruh* körzetében, de mindkét kísérletet csirájában elfojtották a tengelyhatalmak repülői és parti ütegei.

Heves légi és páncélosharcok fejlődtek ki a gyalogsági küzdelmek támogatására, de az elalameini front különböző részein az aránytalan veszteségekkel elért helyi angol betöréseket a németek és az olaszok mindenütt elszigetelték s felmorzsolták az előrelendült kisebb csapategységeket. A változatlan erővel tomboló csata csak a hetedik napon lanyhult el, a tengelyhatalmak tüzérségének acélfüggönye előtt. Londonból óvatos jelentések érkeznek. Az első látszatsikerek hangulata már elkomorodott és a katonai szakírók *óvatosságra intik a közvéleményt s a támadók bátor védekezésről számolnak be...* Több, mint ötszáz harckocsi elvesztése után az angolok megpróbálják rendbehozni megbontott harci soraikat. *Az anyagcsata hatalmas arányokat öltött Egyiptomban, de már bizonyosnak mondható, hogy Anglia a nagy támadás első fordulóját elvesztette! A kairói cenzura rendkívül szigorú, kevés hír szivárog át a határokon, annyi azonban bizonyos, hogy az angolok Rommel nagyszabású páncélos támadását várják.*

Lapzártakor érkezett jelentés szerint az angol hadsereg újra megindította támadásait az elalameini állások ellen és a súlyos harcokban nagy veszteségeket szenved.

A szovjetfronton

az arcvonal több részén megelevenedett a német harcitevékenység, *de meglepő módon elhanyatlott a szovjet ellentámadás a sztalingrádi körzetben és a front középső és északi szakaszán.*

Az északi arcvonalon Murmanszk kikötőjét napokon át erős zuhanó és vadászgéprajok támadták s lángtengerbe borították a pályaudvart és a kikötő hatalmas raktárait. Ezekben a harcokban magyar vadászgépek is résztvettek. A *Ladoga-tavon* 4 nagyobb szovjethajót sülyesztettek el a német repülők. *Leningrádot* a nehéztüzérség ostromolta s kikötőjében több találat érte a *„Marat"* szovjet csatahajót.

A Volga forrásvidékén a német légierők készenléti állásokat, nagyobb szállítmányokat és utánpótlási raktárakat bombázott. A középső arcvonalrészen a légitámadások ereje szétbomlasztotta a nagy vörös felvonulás rendjét s hatalmas területeken állott be az aránylagos nyugalom.

A megjavult időjárási viszonyok kedveznek a német légitevékenységnek. Kiterjedt és összefüggő támadásokat hajt végre minden nap a légierő a front mögött, a nap minden órájában, a szovjet szállítóforgalma ellen. Sok fogatolt és gépjármű megsemmisült, a pályaudvarokon a nagy ürméretű bombák felszaggatták a vágányokat és sok vonatot tökéletesen megsemmisítettek.

Sztalingrádban a tisztogató műveletek a végükhöz közelednek. Északon a szovjet kenyérgyár mellett a páncélcsapatok elérték a Volgát, s megtisztították a város újonnan elfoglalt részeit a vörös katonáktól. Sztalingrádtól délre *Timosenkó* egy keskeny szakaszon két lövészhadosztállyal, két lövész-

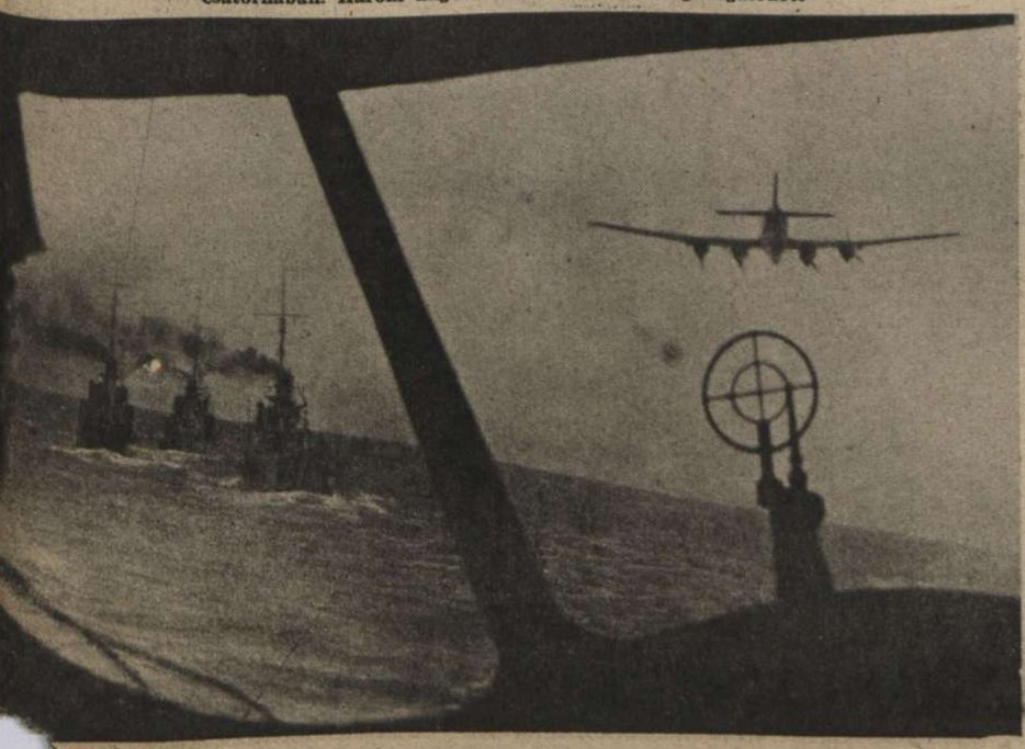

NÉMET ROMBOLÓ HAJÓEGYSÉGEKET KÍSÉR A LEVEGŐBEN A NÉGYMOTOROS FOCKE-WULF CONDOR,
a Csatorna fölött. A hét végén könnyű német és angol hajóegységek megütköztek a La Manche csatornában. Három angol naszád súlyosan megrongálódott

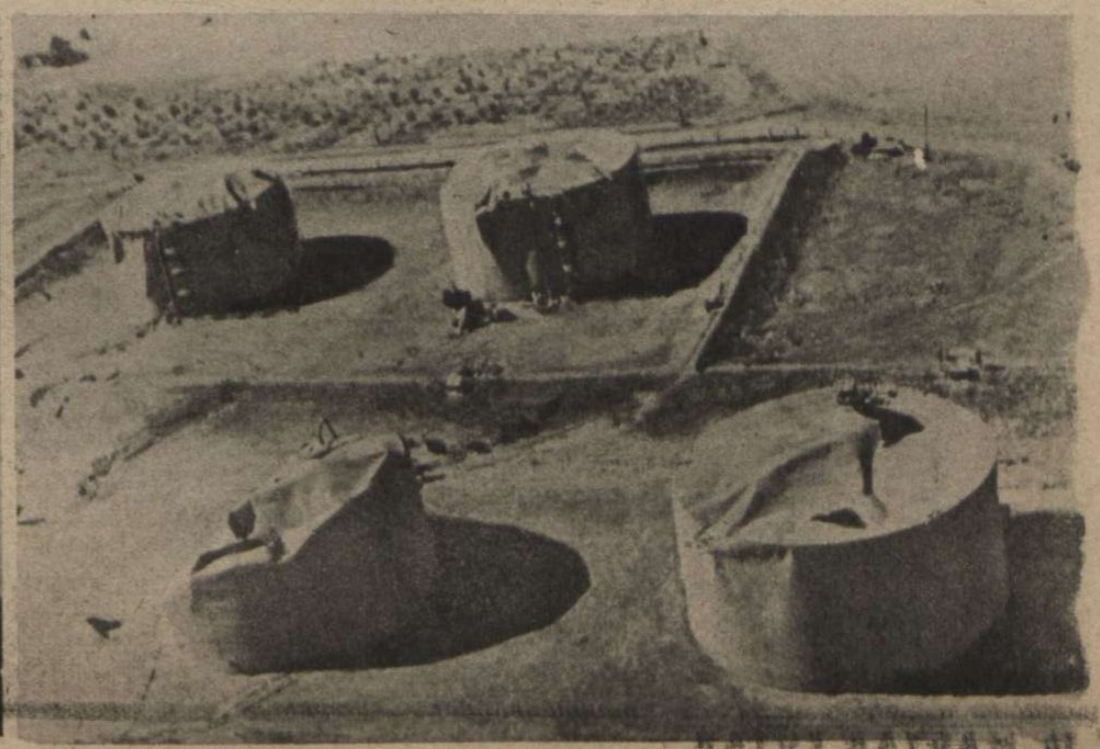

SZÉTROMBOLT SZOVJET OLAJTARTÁLYOK, A KAUKÁZUSI GROZNIJ KÖRZETÉBEN
A vörös hadseregben már komoly jelei mutatkoznak az olaj- és benzinhiánynak...

A JAPÁN HADIFLOTTA FÉNYES GYŐZELMET ARATOTT A DÉLCSENDES-ÓCEÁNI TENGERI CSATÁBAN

Az amerikai veszteteség 4 repülőgépanyahajó, 2 cirkáló, több súlyosan megrongált hadihajó és 200-nál több repülőgép...

A MURMANSZKI KIKÖTŐ

Raktárait és pályaudvarát felgyújtották a német bombázó gépek...

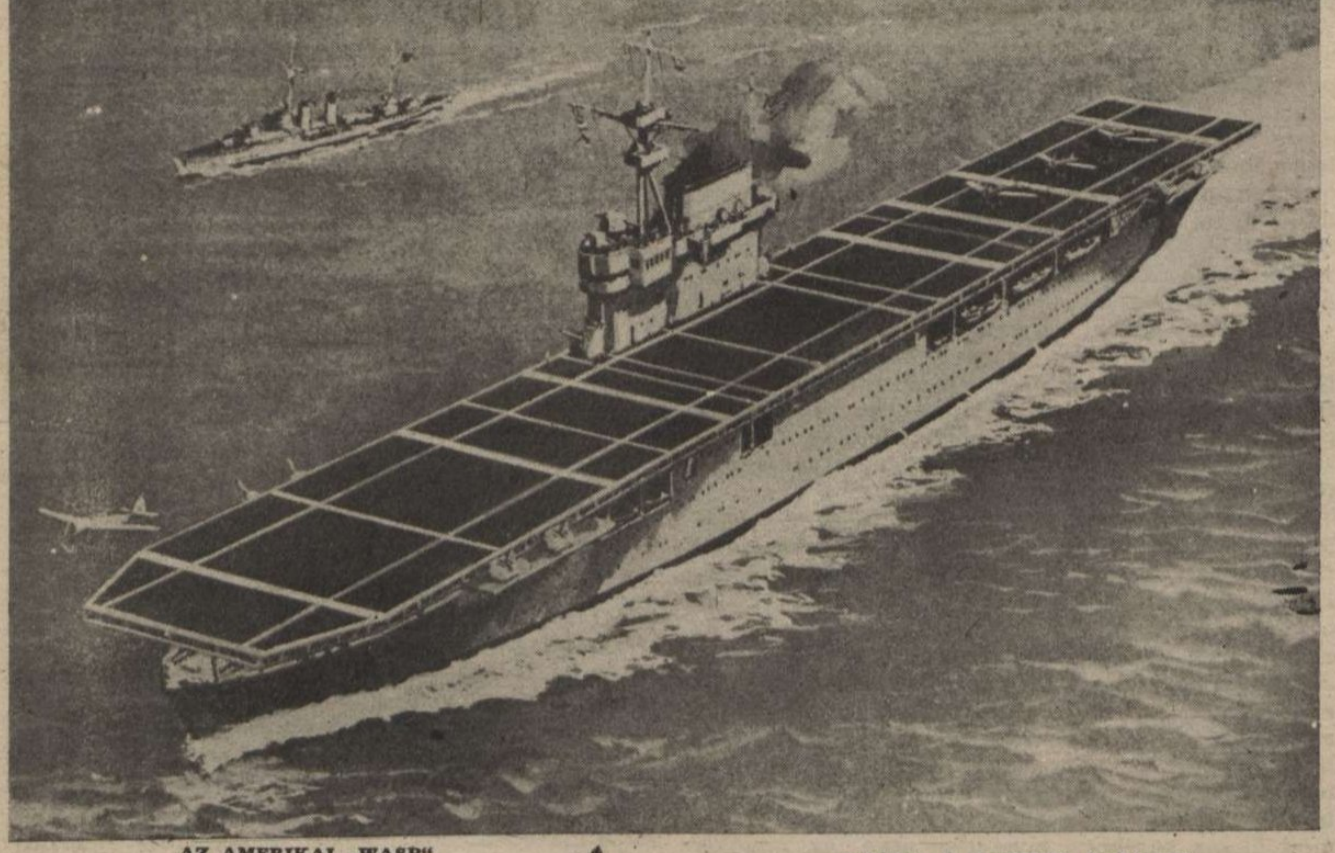

AZ AMERIKAI „WASP"

repülőgépanyahajót elsülyesztették a japánok a Salamon-szigetek körül. A Wasp 3 torpedót kapott és felrobbant. A 19.900 tonnás modern egység fedélzetén 45 repülőgépet hordozott. 1800 főnyi személyzetének nagyobb részét, — amerikai állítás szerint, — megmentették

DRÁMA A CSENDES ÓCEÁNON

Egy japán tengeralattjáró torpedója felgyújtotta az amerikai repülőgépanyahajót s a körözö amerikai vadászgépek, messze a szárazföldi támaszponttól, nem tudnak leszállni és a levegőben várják az esetleges segítséget, — a szerencsétlenség helyszínére küldött pótanyahajót...

MURMANSZK BOMBÁZÁSA

Amerikai hadianyagszállítmány a murmanszki kikötőben. A hosszú és veszélyes út befejezése után sem biztos, hogy az amerikai tankok rendeltetési helyükre érnek... Az elmúlott héten a német légierő éjjel-nappal bombázta Murmanszk kikötőjét és városát. A kifejlődött légiharcban, — amelyben magyar vadászrepülők is résztvettek, — 134 szovjet gép pusztult el!...

dandárral és két páncélosdandárral próbálta meg áttörni a német vonalakat, de támadása véresen összeomlott s a harc azóta elcsendesedett. A sztalingrádi kőolajfinomító körül bekerített szovjetcsapatok felmentésére bombázórepülőgép századokat vetettek harcba a vörösök, de a német vadászok 27 nagy bombázót lelőttek közülük s biztosították a korlátlan légiuralmat Sztalingrád fölött. A volgai hajózás döntő fontosságú veszteségeket szenvedett a hét folyamán. A tüzérség az éjszakai hajózást is megakadályozza s elfogynak lassanként a felhasználható járművek...

A Don folyón megkísérelt szovjetátkelések a magyar tüzérségi zárótűzben omlottak össze. A szovjet felderitő és légitevékenysége igen élénk volt, de a kiváló magyar tüzérség több ellenséges bombázókötelék szétszórásával 14 bombázót semmisitett meg. A magyar vadászgépek két nap alatt 9 szovjet gépet lőttek le. A kedvező időjárás nyugtalanitja a szovjet hadvezetőséget, a vörösök új támadásoktól tartanak s ezt a lehetőséget próbálják megakadályozni az erősebb felderitőtevékenységgel. A Don mentén küzdő magyar honvédsereg arcvonalán nem történt fontosabb változás. A járőr- és a rombolótevékenység honvédeink kiváló harci szelleméről tanuskodik.

A *kaukázusi arcvonalon* Novorosszijszk körzetében a német gyalogos kötelékek elkeseredett harcok után elfoglalták a szovjet egyik páncéloskocsi állását és fontos magaslatokat szálltak meg a Tuapsze felé vezető úton.

Tuapszétól keletre néhány vörös ellentámadást vertek vissza a németek s a város kikötőjében a légierő elpusztított egy 6.000 tonnás kereskedelmi hajót. *A kaukázusi hadszintéren Nalcsik városának elfoglalása volt a hét legkiemelkedőbb eseménye.* A várost rohammal foglalták el a gyalogsági csapatok, s fontos magaslatok biztosításával előbbrelendítették az arcvonalat. *Nalcsiktól északkeletre nagyobb ellenséges erőket kerítettek be az előrenyomuló német csapatok, s néhány nap alatt több hadosztályt vertek szét, s 7000 foglyot, 66 ágyút és 28 páncélost zsákmányoltak.*

A Terek mentén erősebb ütemben folyik az előnyomulás. *Asztrahánt súlyos légitámadások érték s a Káspi-tengeri hajózás rendkivüli veszteségeket szenvedett. A Káspi-tenger nyugati részén a zuhanóbombázók felgyújtottak egy szovjet tartályhajót és nyolc kereskedelmi hajót s a hét végén újabb kilenc ellenséges szállitóhajót, köztük hét tartályhajót sülyesztettek el.*

A német hadijelentések is megemlékeznek *a vörös hadsereg harci fáradtságáról s* a nagyobb szabású támadások átmeneti beszüntetéséről. *A szovjet képtelen már nagyobb hadműveleteket végrehajtani s ha valahol céltalan áttörési kisérletre összpontositja maradék erejét, más helyeken elgyengiti a legszükségesebb ellenállást is. A német légierő minden készülődést megfigyel s a tengelyhatalmak hadvezetése gondoskodhatik jóelőre a szovjettervek meghiúsitásáról. Reménytelenül néz a szovjet a tél elébe s nem vigasztalja meg nagy szorongattatásában az angolszászok sok üreskezű dicsérete. A szovjetfronton van ellenállás, de nincs és nem is lehet többé támadó erő, amely a tengelyhatalmak győzelmi esélyeit fenyegethetné...*

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén, Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(11.)

Nyújtotta kövér kezét, de tenyerét előbb hozzádörzsölte nadrágjához. Kondor úr izzadt s ezt röstellte. Már otthon, a posztókereskedésben megszokta, hogy óvakodjék nedves tenyérrel kezet fogni, mert látta néhányszor az undort az emberek arcán, ezért nyújtotta csak ujjai hegyét annak, akivel találkozott. Ez leereszkedő vonást kölcsönzött modorának.

Kikísérte Judát az ajtón, leballagott vele a domb aljáig. Az emberek alázatosan felálltak és úgy köszöntötték. Futó pillantást vetett a munkásokra, de még csak nem is biccentett feléjük, keresztülnézett rajtuk hideg, jéggolyó-szemével, hadd érezzék: milyen hatalom vonul el köztük. A kubikusok külön tanyáztak, nem vegyültek össze a ruténekkel. Ott álltak taligáik, szarvukkal az ég felé fordítva egy mély vápában, ahol a legkövérebb a fű. Némán tettek-vettek, bográcsaik alatt lobogott a tűz, félmeztelen testtel, fejükön taslaszélű kalappal pihentek a munka után, olyan egyformán, mintha ez volna az egyenruhájuk. Őket Kondor úr kikerülte. Tartott tőlük, mert ezek más emberek voltak, kemények, összetartók, indulatosak. Legszívesebben egyet se látott volna közülük itt, de nélkülözhetetlenek a munkában, szakadásig dolgoznak, ha kell, nem úgy, mint a lágy és kicsit lomha rutének.

— Ezek nem lesznek a maga vevői... — mormogta Juda felé, megvetően intve. — Az a szerencse, hogy nem sokan vannak. Alföldi kubikusok...

A tábor szélén elváltak. Kondor úr visszafordult, Brandstein Juda pedig megkereste a szekeret az út szélén. Buxbaum Mojse aludt az ülésen, csuklójára csavart gyeplővel, a lovacskák pedig szuszogva, kínlódva harapdálták a vastagszálú füvet, szájukban csörgött a zabla.

— No, itt vagyok.

Mojse felriadt.

— Megyünk Brandstein Juda? No, mire végezte?

Felkapaszkodott mellé, kezét összedörzsölte és aprókat bólogatott.

— Minden rendben van. Gyerünk Munkácsra. Ott alszunk, dolgom van holnap reggel. Majd beállunk a Három Rózsa udvarára, ott van istálló is. Magának lesz helye Rosenbaum Mendelnél. Jó emberek, én is náluk laktam.

Nekivágtak az estének.

Lassan, poroszkálva lépkedtek a lovacskák, előttük a holdfény hintette be az országút kanyargós csíkját s az csillogott, mint valami megfagyott patak. Nem volt körülöttük semmi zaj, az erdő zúgó neszelését elnyomta a kerekek egyforma nyikorgása, ahogy fordultak a kenetlen tengelyen. Juda hallgatott. Gondolatai egészen elfoglalták most. Fejében egy terv villant meg, még Kondor úrral való beszélgetése közben, ott a bódéban, azt hányta-vetette magában. Ha sikerül, csakugyan nagy üzlet lesz az erdei kantin, tán a legnagyobb, amit életében megcsinálhat. Lassan végiggondolta mégegyszer, most már részleteit is, miközben a szekér rázta őket Munkács felé s egyáltalán nem találta kivihetetlennek. Pénzkérdés, semmi egyéb s most nem szabad sajnálni a pénzt.

— Alszik Brandstein Juda? — kérdezte sokára Mojse s megrázta a karját.

— Dehogy...

Úgy hallgat, mintha meghalt volna.

Nem is válaszolt neki, összeszorított szájjal nézett maga elé s egész teste megfeszült a rossz deszkaülésen, mint a ragadozóké, ha ugrani készülnek.

Nem vetett ügyet az úton átnyilalló őzekre. Akkor is csak előre bámult, ha falun haladtak át és a kerítetlen udvarokról kirohant rájuk egy-egy dühös eb, rekedt ugatással, kísérve őket sokáig, mardosva a kerékküllő felé, Munkácson szeretett volna lenni, minél előbb, ott ülni az öreg Oziással szemközt a pirosplüss karosszékben és bizonyosnak lenni a pénz felől. Nincs vesztegetni való idő, Kondor úr nem várakozik, holnap fizetni kell... Legszívesebben elveszi a madzagostort Mojse kezéből és addig üti a két zörgőcsontú lovat, míg vágtatásra készteti őket.

Így is beérkeztek azért, nem volt még tíz óra, mikor a Latorca vashídján átgurultak.

— Álljon be a Három Rózsába, Mojse, — ugrott le fürgén, — aztán menjen csak Rosenbaum Mendelhez... Ott lakik mindjárt a második közben. Mondja, hogy én küldtem.

— Maga hová szalad, Brandstein Juda?

— Dolgom van.

Már porolta magát, s gyors léptekkel vágott át a téren.

Buxbaum egyedül maradt és csodálkozva nézett utána. Micsoda ember! Fejét csóválta és egy csendes csodálkozó hangot eresztett meg fogai küzül. Régen nem merte már tegezni, úgy tisztelte, mint valami nagy rabbit, hiszen a maga szemével látta, hogy változott gazdag emberré. Ki tudja, micsoda hatalmas üzlet nyomában jár most is! Megcsapkodta a lovakat, sóhajtott és a csillagokra feltekintve azt kívánta, bárcsak feleannyi esze lenne reggelre neki is, mint ennek az ifjú Brandstein Judának van! De egy ilyen kis vörös zsidóval nem tesz csodát az Örökkévaló...

Juda szinte futva igyekezett Oziás háza felé, megrövidítve az utat a kanyargós kis közökben, amelyek furcsa útvesztőként búj dostak az épületek között, beletorkoltak egy-egy udvarba, aztán elvesztek valami roskatag kamra mögött, hogy idegen soha kikeveredni nem bírt volna belőlük. Függönytelen ablakokon látott be egy pillanatra, szobákba, amelyeknek mélyén a füstölgő petroleumlámpa sárga fénykörében együtt ült a család. Nagyszakállú férfiak, álmosszemű öregek, asszonyok és gyermekek, üres, vagy még tetézett tál mellett. Ezek békés estét töltenek...

Megzörgette a kaput, de csak a felvert csendet hallotta az udvarból felelni. Ökéllel csapkodta a kilincset, s arra aztán kiszólt egy ijedt női hang:

— Van ott valaki?

— Brandstein Juda. Nyissa ki!

— Mindjárt...

A cseléd volt, megismerte a hangját, a szőkehajú kis tót cseléd.

Lábát váltogatva várt, míg végre lépteket hallott, csoszogó, nehéz lépéseket. Maga Groszmann Oziás tartott a kapu felé.

— Ki van ott? — kérdezte türelmetlen és gyanakvó hangon.

— Én vagyok, Oziás bácsi.

— Én? Ki az az én?

— Brandstein Juda.

— Brandstein Juda? Mit keresel te itt ilyen későn? Van tán valami baj?

— Nincs semmi. De szeretnék bemenni. Fontos dologban akarok beszélni magával, Oziás bácsi.

— Úgy? Mindjárt... mindjárt...

Halk kattanást hallott, s a kapu közepén kinyílt egy keskeny rés, akkora csak, mint a galambducok nyílása. Oziásráncos arca jelent meg benne, inkább csak a szeme és szakálla látszott ugyan belőle. Fürkészte a jövevényt, akinek a hangját megismerte, de mit tudhatja az ember?

— Hozom a kulcsot...

A cseléd is mondta már, ki zörget, de a kulcsot nem vette magához. Jobb, ha az ember előbb a maga szemével győződik meg: ki akar éjjel a sötétben hajlékába kérezkedni s nem cselekszik hebehurgyán.

Szuszogva ment vissza a házba és felragadta a hatalmas kulcsot az ebédlőszekrény márványlapjáról.

Rozele és az asszony az asztal mellett ülve hallgatóztak eddig. Testük kifeszült a várakozástól, úgy figyeltek kifelé, aggodó arccal és torkukban dobogó szívvel. Kínzó félelem kerítette hatalmába őket, örökölt rettegés, ki tudja, melyik ősük idegeiből, valahányszor nem várt időben megzörrent a kapu, vagy felcsattant egy hang a ház előtt. Veszedelmet éreztek, nem csak ők, de maga a férfi, Oziás is. Rablótól, aki a pénzét akarja elvinni. Gyilkostól, aki rájuk ront, vagy egyszerűen csak az utcai járókelőktől, akik részegen beverik az ablaküveget. Ha léptek közeledtek, mindjárt megmerevedtek, a legvidámabb beszélgetés közben is és addig mellükre szorított kézzel várakoztak, míg el nem halt a zaj.

— Ki van odakint? — kérdezte fojtott hangon a leány.

— Brandstein Juda.

— Ilyen későn?

— Most jött meg. Azt mondja, fontos dologban akar beszélni velem.

Egyszerre megélénkültek, feloldódtak.

Mire Oziás visszajött Judával, már megint életszínű volt az arcuk és szemük ragyogott.

— No... — mondta az öreg, mikor köszöntötte már a nőket és elhelyezkedett a karosszékben, — hát beszélj, Juda, kíváncsivá tettél. Ilyen éjszaka nem szoktak hozzám vendégségbe jönni.

— Nem várhattam, Oziás bácsi. Sürgős...

Lassan végignézte, fürkésző pillantását nem kerülte el semmi.

— Hm... Mondd csak, Brandstein Juda, te már a tréflit is megeszed?

A váratlan kérdésre nem tudott mit felelni.

— Akinek ilyen divatos kalapja van, az már megeszi... Vagy nemsokára meg fogja enni... Szomorú vagyok, fiam, mert nem így képzeltem el a lányom...

Hirtelen abbahagyta, rápillantott Rozelére és aprókat bólogatott, mintha tanúnak akarná hívni, majd legyintett.

— No, mindegy... Nem erről van szó. Mondjad, Brandstein Juda, miért jöttél hozzám?

Hogy a két nő is ott ült és végighallgatta minden szavát, nagyon vigyázott. Komolyan, megfontoltan kezdte, elmondta: hol járt ma, milyen üzletről van szó, egy fölösleges mondat nem hagyta el a száját. Oziás lehunyta a szemét, mint szokta, valahányszor igen érdekes dolgokat hall, nem szakította félbe még egy kis mozdulattal se.

— Hát ez az üzlet, — fejezte be Juda. — De pénz kell hozzá, Oziás bácsi. Több pénz, mint amennyit én elő tudok teremteni ilyen hamar. A dolog sürgős...

A sűrű szakáll bozótjából rávillant Oziás egyik szemének fekete fénye.

— Mennyiről van szó?

— Hatezer kell.

— Hat? Hat? — nézett utána a szónak. — Lehet... Reggel majd elintézzük. De most ideje, hogy aludni menjünk. Az ember ne lopja el az éjszakáját a nyugalomtól, mert akkor másnap nem fog a feje. S azt az üzlet mindíg megérzi... Csináljatok ágyat Brandstein Judának, Jetta.

A nők szótlanul felkeltek és eltávoztak, át a hálószobába, ahonnét néhány perc múlva dunnával, kövér vánkosokkal, meg lepedővel tértek vissza. A díványon vetettek ágyat a vendégnek s aztán visszavonultak. Oziás bácsi egyedül maradt vele.

— Mondtam neked az előbb, hogy nem így képzeltem el a lányom férjét? Ha nem mondtam volna, most mondom, Brandstein Juda... De azért te nagy üzletember leszel...

Fejét ingatta s kezét a fiatalember vállára tette:

— Ezt én se tudtam volna így kitalálni, fiam... No, most aludjunk. Reggel pedig megkapod a pénzt s ezután is még annyit, amennyit akarsz. Az üzleteidbe én már nem szólok bele. De azt szeretném, ha jó zsidó maradnál, Brandstein Juda. Az én szép leányom, Rozele miatt szeretném.

Cseppet felvonta a vállát, mint aki egy fölösleges és kényelmetlen kérdést akar elhárítani.

— Nincs semmi baj, Oziás bácsi. Attól még lehet valaki jó zsidó, hogy olyan kalapja van, mint nekem.

— Lehet, lehet... De a kalap után jön a többi. Szombaton útra indulsz, pénzzel foglalkozol... Azután megeszed a disznóhúst is.

Mint aki előre lát egy súlyos végzetet, de elhárítani nincs ereje és képessége, legyintett.

— Hát akkor aludj jól, Brandstein Juda...

Kezében a kapukulccsal az ajtó felé indult.

Juda gyorsan levetkőzött, magára kapta az öreg Oziás bő és hosszú hálóingét, amit Jetta asszony odakészített a díván szélére és elfújta a lámpát. Idegen szaga volt a dunnának, a párnának és az ingnek. Ezen valami hideg és nyírkos szag érződött, az ágyneműn pedig akácillat.

Ahogy lehajtotta fejét, már aludt is, jóízűen, mélyen.

Nem hallotta a szomszédban a két öreg motozását, halk suttogását, sóhajait. Oziás és Jetta asszony, magukra maradva szorongó szívvel beszélték meg, nem először már s nem is utoljára, hogy leányuk

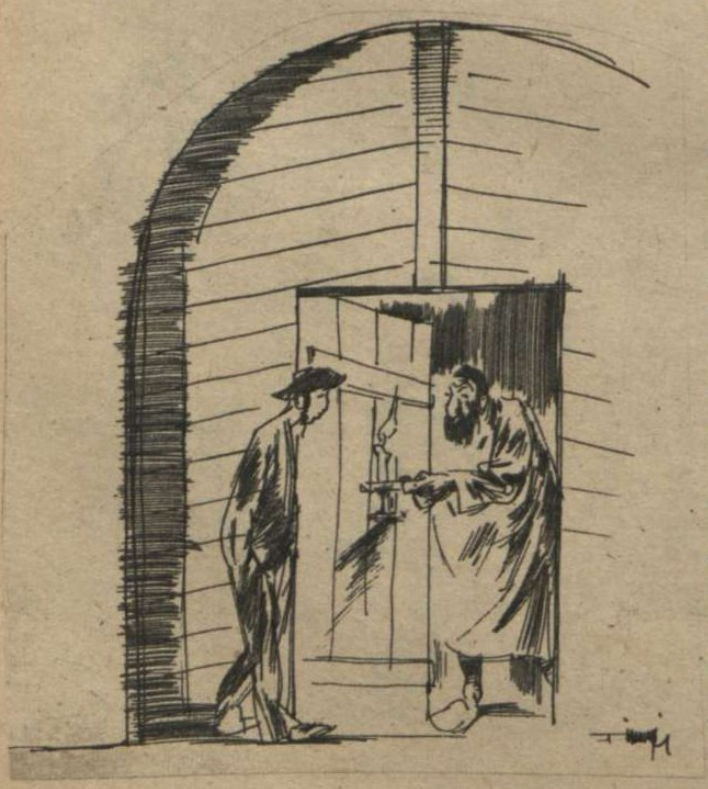

jövendő ura mennyire nem hasonlít ahhoz az emberhez, akit ők vejüknek elképzeltek.

A városban akadt volna fiatalember, aki jobban megfelel, de távolról se olyan életrevaló, mint Brandstein Juda. És Groszmann Oziás vagyonát legalább annyira tisztelte, mint magát a Jehovát, akinek nevét kimondani se szabad. A törvényt egész életében megtartotta, de látta, hogy azok, akik a parancsolatokat kijátsszák, semmivel se boldogulnak rosszabbul, mint ő, sőt gyakran érezte hátrányát buzgóságának. Lehet, hogy Brandstein Judának van igaza és nem a kalap formáján múlik valakinek jó, vagy rossz zsidó volta. A vagyon sorsa mindenesetre jó kezekben lesz, s a leány, akihez Oziás vénülő szíve minden érzésével ragaszkodott: biztos helyen, Brandstein Juda házában.

II.

Uralkodni: jó érzés és a hatalom néha szédítőbb a bor mámoránál is. Az ember elnézi azokat, akikről tudja, hogy kezében vannak, jövés-menésüket, munkájukat, verejtékes igyekezetüket s alig tudja visszatartani hangos nevetését. Tulajdonképpen miért törik magukat? Mi hasznuk van belőle? Magáért a munkáért, valami ismeretlen és érthetetlen szenvedélyből görnyedeznek egész nap a töltésen? Cipelik a hatalmas síndarabokat, az acél úgy cseng, akár a templomok tornyában a harang, mikor lezuhantják a földre, vagy a talpfákra, kurjongatnak mellé, egymást biztatják rekedt kiáltásokkal, s mikor a pallér verni kezdi kalapáccsal a szerszámos bódé ajtajára akasztott vasdarabot, jelezve, hogy vége a napnak, fújtatva roskadnak a földre, verejtékben úszó arcukat törölgetve kimarjult kezükkel, amely úgy mozog, oly ügyetlenül, nehézkesen, mintha nem is tartoznék testükhöz, csak ráakasztották valami zsinórral s azt egy idegen akarat rángatná.

Azért van mindez, hajnaltól estig, napról-napra, hétfőtől szombatig, hogy akkor aztán eljöjjenek és mint valami adót, odafizessék egész heti munkájuk eredményét neki.

Ezt gondolta Brandstein Juda, miközben a domboldalról, a kantin friss bódéjának a tajából unatkozva bámulta a sürgés-forgást a völgyben. Talyigák nyikorgása, csákányok pattogása a vörös, kemény köveken, a feszítővasak pengése, ahogy egy-egy szikla keskeny résébe beleszorították és bunkóval verték, ez a sok zaj egyetlen ütemes lármává sürüsödve hömpölygött fel hozzá, mint meg-megújuló hullámverés. Hátamögött a frissen sült kenyér illata érzett: Marusja most készül el, már úgylátszik, ki is szedte a hatalmas, malomkerék nagyságú cipókat. Ó, mindenkinek van itt elég dolga. Még neki, magának, Brandstein Judának is, aki pedig vállalkozó, főnök és alkalmazottakat foglalkoztat. Buxbaum Mojse a büffében, — így nevezte el a jókora deszkahodály egyik felét, amelyet elkerítettett, — ilyenkor alszik ugyan, de este bezzeg nem győz ugrálni, egyik lábáról a másikra, töltögetni a poharakat, bontogatni az üvegeket, amelyekben illatos pálinka várja a vevőt. Vídám élet van a táborban, szól a harmonika, öt-hat is egyszerre a barakok előtt, folyik az ital, s a rutének egészben eregetik le a torkukon a hagymás, fényesbőrű orosz halat, ami hordószámra áll, nehéz, savanyú szagot árasztva hátul, a raktárban, ahol Marusja birodalma van. Ilyen kantint nem is látott tán még ez az ország...

Nyolc szekérrel hozták a portékát, mikor berendezte, még Kondor úr maga is szótlan csodálattal nézte a hurcolkodást. Juda összefont karokkal intézkedett, egy-egy szóval csak, a lány, Marusja, meg Mojse ugráltak a fuvarosokkal együtt. Valóságos áruház költözött az erdő közepére. Finom ennivalók, italok, még palackos borok is, szalmatokba csavarva, aztán egész oldal szalonnák, kolbász, szalámi, s ládaszámra a különféle csábító portéka. Harmonikák, szájmuzsikák, kalapokra való gyöngyös bokréták, brosstük, amelyeknek kunkori hernyóformájú üvegközepén aranyos láncon függöttek a valódi brilliánsok. Legalább úgy szikráztak, mintha valóságos gyémántok lettek volna. Zsebórák, dublé és ezüstláncok se hiányoztak.

Kondor úr fejét csóválta:

— Nem számítja el magát?

— Csak bízza rám... — intett felsőbbséggel Juda. — Tudom, mit csinálok. Ebből a portékából még keveset is hoztam. Meglátja, milyen hamar elfogy!

Nem volt ő kockajátékos természet és tudta, mit szabad tennie a veszteség félelme nélkül. Bebiztosította magát, hasznát körülbástyázta s vevőit úgy szerezte, mintha mindegyik tulajdona lett volna.

Oziás azon a reggelen, amikor vendégségben felvirradt házánál, kezébe olvasta a hatezer koronát, Jetta asszony, meg Rozele szeme előtt.

— Boldogulj vele, Brandstein Juda, — csak annyit mondott, kis meghatott rezgéssel a hangjában, amely mindig megcsuklott, ha a tisztelt és szeretett pénzről beszélt. — Csak okosan forgasd...

Zsebregyűrte a bankókat s nem is fogadta el a reggelire való meghívást, sietett megkeresni Buxbaum Mojset.

— Fogjon be! — kiáltozta már messziről, ahogy megpillantotta a kocsma beálló udvarán, a sovány lovacskákkal foglalkozva. — Megyünk.

— Jó, jó... — morgott a kis vörös fuvaros. — Ne izguljon, Brandstein Juda. Nem késünk el!

— Azt maga nem tudhatja.

A kocsin ettek, Juda is vöröshagymát rágcsált, egy darab száraz kenyérrel. Milyen régen nem érezte már ízét ennek az ételnek, pedig valaha gyermeksége idején mindennapi tápláléka volt! Megint áthajtot-

tak falvakon, erdőkön s Juda többször megtapogatta mellén a kabátot. Ott lapult a pénz, a vaskos csomó százasokból és nagy ezresbankókból...

Kondor úr megint rosszkedvű volt ezen a reggelen, álmatlan, vörös szemű.

— Sok bajom van a mérnökkel, — válaszolta kitérően, mikor Juda kérdezősködni akart. — Térjünk csak a tárgyra. Hát nyélbe ütjük azt az üzletet?

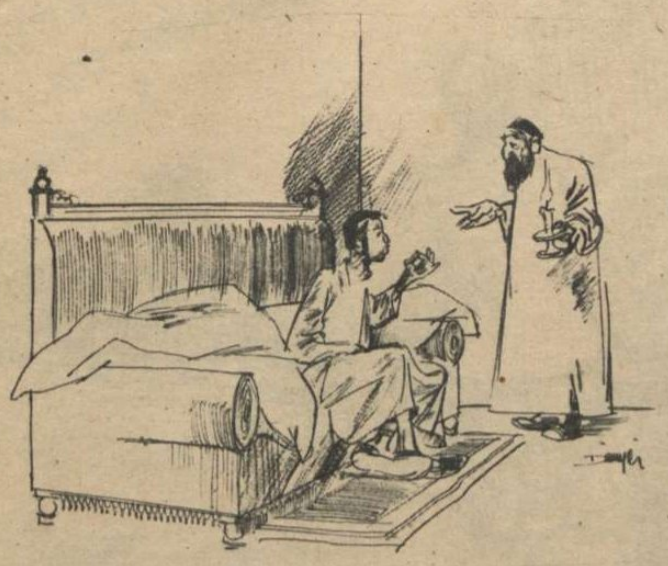

— Igen. Természetesen. Nem szoktam egy éjszaka alatt a véleményemet megváltoztatni. De közben gondoltam valamit.

— Tessék...

— Nem háromezret fizetek magának, Kondor úr, hanem többet. Hatezret, mondjuk.

A vállalkozó összehúzta szemöldökét. Azt gondolta, tán csúfolódik vele, de a vendég arca komoly maradt.

— Igen, annyit. De volna egy kikötésem...

— De sok kikötés! — vetette közbe türelmetlenül. Ez a fiatalember nyugtalanítani kezdte. Nem látott át rajta, ravaszabbnak érezte magánál, azt gondolta: be akarja csapni. S ha akarja, biztosan sikerül is neki. Valami furcsa erő sugárzik belőle, amit még nem érzett senki másnál, az idegei reagáltak rá, s azt diktálták: vigyázzon.

— Nem különös, — mosolygott Juda. — De magának megéri, Kondor úr.

— Halljuk.

Szivarra gyújtott, mert a dohányos ember, ha füstöl, fölénybe kerül azzal, aki nem szokta meg a nikotint. Ez is tapasztalata volt, hát most érvényesíteni akarta fölényét.

Keresztbe vetette lábát, s bal kezét, amelynek kövér, az utolsó ízén hosszú, fekete, sörteszerű szőrrel borított ujjai idegesen doboltak az asztalon, most mellénye karöltőjébe feszítette.

— Nem vagyok benne biztos, hogy ezek a munkások jó vevőim lesznek nekem, — kezdte messziről. — Kegyed mondta, hogy a mérnök akadékoskodó ember, mit tudom én, milyen bogarat bocsát egyszer a fülükbe, amitől megbolondulnak? Akkor aztán hiába a nagy befektetés az áruba, a nyakamon marad és elvész az a pénz is, amit kegyed, Kondor úr, előre kivesz a zsebemből. Ne nézzen rám olyan mérgesen, én szeretem a gyereket nevén nevezni... Nna... Ne veszekedjünk. Szóval én gondoltam valamit. Maga ne fizesse készpénzzel a rutén munkásokat.

— Miii?

— Mondom. Ne adjon nekik egy fillér készpénzt se. Csak utalványt, amit én a kantinban az utolsó fillérig becserélek árura.

Kondor megkapaszkodott a gyalulatlan deszkaasztalba és érezte, hogy egy szálka a tenyerébe fúródik. Az izgalom még a fájdalmat is elnyomta benne. Micsoda gondolat! S neki nem jutott ez eszébe... Hiszen, ha maga megcsinálja, minden szombat este visszakerülhetett volna egyik zsebébe az a pénz, amit a másikból munkabérekre kifizetett! Hirtelen mérlegelni kezdte, hogy mi lenne, ha ezt a tejfelesszájú legényt egyszerűen kidobná, s a kantint maga csinálja meg? Hát mégse olyan nagyon ravasz ez a fickó, mert különben nem szolgáltatja ki magát ilyen könnyen...

Mellére szegte fejét, a szivart izgalmában egészen elrágta, megkeseredett szájában a szétrongyolt, nyálas dohánylevél, hogy köpnie kellett tőle.

— Nos?

Nem, nem lehet... A mérnök miatt, az alföldi kubikosok miatt ő ezt meg nem teheti. S Brandstein Juda azért rukkolt ki ilyen nyíltan, mert régen tudja: csak az ő üzlete lehet ez, s ezért nem félt nyíltan beszélni.

— Hát... hát hogy képzeli?

Juda közelebb húzodott.

— Mondom, adjon minden embernek vásárlási utalványt, amit én a kantinban beváltok. Mindenféle portékát tartok, amire csak szükségük lehet, ami véletlenül nem volna, azt pedig beszerzem nekik. Olcsón... Olcsóbban, mintha a városban, vagy más boltban kéne megvenniök. Ért engem?

— Értem, értem... de... Ez törvényellenes dolog.

— Hogyhogy törvényellenes? Egy fillérrel se rövidíti meg őket! Egy fillérrel se, érti? Ha aztán valamelyiknek mégse kéne az utalvány, ha lármázna, annak ki lehet fizetni a pénzt. Nincs ebben semmi rizikó, Kondor úr. És én hatezret azonnal lefizetek magának...

— Holnapig gondolkozok. Majd meglátom, de nem biztatom, Brandstein úr. Lehet, hogy megcsináljuk, lehet, hogy nem.

— Rendben van. Ha okosan gondolkozik rajta, akkor máris úgy veszem, hogy rendben van.

Másról kezdett beszélni, megkérdezte, hogy mikor fognak hozzá a barakk építéséhez. Mindketten kimentek, hogy helyet keressenek az új épületnek s nagy gonddal vizsgálták a szóbajöhető dombokat, tisztásokat. Végül megegyeztek és visszamentek újra a bódéba. Juda elszánta magát, hogy ha ötletét nem is fogadná el Kondor, mindenképpen ittmarad, tudta, nem fizet rá a vállalkozásra. Miért ne próbálkozzék mégis nagyobb dologgal?

Estefelé beborult, a levegő egészen hűvösre vált, aztán a vasszín fellegekből megeredt az eső. Előbb csak vékony, vesszős szálakban hullott, mintha az ég és föld közt kifeszített cérna lenne, de később mind sűrűbben zuhogott már, megtöltötte zúgása az egész völgyet s ólomszínű tócsákban állott meg vize a gödrökben. A munka abbamaradt, az emberek meggörnyedve szaladni kezdtek a barakkok felé, az előmunkások káromkodtak és csak nagy kínnal tudták rávenni a szaladókat, hogy ott ne hagyják a szerszámokat a zápor alatt.

Csúf este vált a szelid és meleg alkonyatból. Az erdő jajongott, a szél ereje és a zápor hideg ostorának szűntelen csapkodása a fákat és bokrokat úgy megrémítette, mintha ők is élő emberek volnának. Juda most majdnem félt, a természetet még soha nem látta ilyen nyers haragban. Egy darabig meghúzódott a szerszámos bódé eresze alatt, de mikor a szél megfordult, odacsapta az esőt s hirtelen egész nadrágja átnedvesedett.

Futva indult Kondor úr bódéja felé. Közben elhaladt a munkások barakkja előtt, odabentről, a hűvös és tiszta esőillatba sűrűn hömpölygött ki az ázott testek, az izzadtság, a hálóhelyek fülledt szaga és a pálinka orrot facsaró bűze. Juda arra gondolt, hogy pár nap mulva ezt a pálinkaszagot már nem találja majd olyan kibírhatatlannak. Akkorra az övét isszák...

Az üzletet csakugyan megkötötték, Kondor úr aggódása elcsitult egyetlen éjszaka alatt. A hatezer koronát eltette vastag, hímzett tárcájába és körülményesen aláírta a megállapodást, amelyben mindkettőjük jogait és kötelességeit szigorúan kiszabták. Ez történt két héttel ezelőtt s most már Brandstein Juda olyan otthonosan jár-kel a barakok közt, mintha mindig így élt volna. Már neki is köszönnek az alázatos rutének, a kubikosok pedig rá is épp olyan vasvillaszemekkel pislognak, akárcsak Kondor úrra, bár igaz, az utálat kölcsönös. Kevély népség, be se teszi lábát a kantinba egy se, pedig ők is isznak pálinkát. Minden héten másik gyalogol közülük Munkácsra, maga előtt tolva a rövid talicskát, s két hatalmas butykosban hozza estére az italt. Nem csábítja őket a ruszli, se az olajos hal, amit a rutén reszkető kézzel bont ki a pléhdobozból. Szalonnát esznek, de azt se náluk veszik, esténként pedig sűrű zsíros, pirított tarhonyát, vagy krumplit főznek füstös bográcsaikban.

Azért munka van elég... Alig mozdulhatott el azóta, hogy a kantint megnyitotta. Ott kellett ülnie a sarokban s jegyezni: ki mit fogyasztott. A vendégek elébe járultak, feldiktálták nevüket, amit ő beírt egy vaskos jegyzőkönyvbe s minden újabb pohárnál tett a név mellé egy-egy rovást. Igy megy ez egész héten, míg aztán szombaton jönnek az utalványokkal és leszámolnak. Akad olyan munkás, aki pénzt kap vissza, ha átnyújtja a cédulát, de a legtöbbjének adóssága marad a következőre. Hiába, ha nem kell készpénzzel egyenlíteni, könnyebben költ az ember.

Juda egy jókora deszkapolcra kirakta a csábító, drága portékát is. Ott sorakoztak a harmonikák, fényes, ezüstös pántjaikkal, gyöngyház billentyűikkel, tetejükön a csengetyűkkel, valóságos csodák. Napokig csak nézegették, mint a gyerek a búcsúsátor előtt a játékot, de aztán egy este nem tudta megállni az egyik fiatal, álmos kékszemű legény, hogy megkérdezze:

— Kipróbálhatom, pan Brandstein?

— Hogyne, — bólintott jólelkűen. — Tessék. Csak vigyázz rá, mert drága holmi.

— Látom én azt, pan. Értek hozzá. Nagyon drága harmonika.

Kezébe fogta s miközben a többi körülállta, egy üres ládára telepedett vele.

A harmonika megszólalt. Varázsos hangja a barakk minden szegletébe elszállt, a beszélgetők hirtelen elnémultak és arrafelé fordították fejüket. Néhány akkord kellett csak, már mindenki tudta, hogy valóságos csodahangszer. Ilyet nem is láttak még. Tömör basszusa brummogva kísérte a vékony sípok szavát, olykor pedig a csengetyűk is belezendültek a dallamba. A legény átszellemülten játszott, míg egyszer Juda rá nem tette kezét a billentyűkön mozgó ujjaira.

— Elég, — mondta határozottan. Már sokáig próbálgattad. Nem arra való, hogy elrontsák. Add csak ide...

Mind követték a hangszer útját, vissza a polcra.

— Drága ez a harmonika, pan? — kérdezte bátortalanul a legény.

— Bizony, nem olcsó mulatság. Kevesen engedheti meg maguknak, hogy ilyet vegyenek. Nem neked való, barátocskám! Inkább egy szájmuzsikát vegyél, arra telik a pénzedből biztosan.

Harsány, gúnyos nevetés csattant a szavakra. Csak a szegény ember tud igazán kegyetlen lenni, ha csúfolódásról van szó. Egymás kárán a gazdag soha nem örül, mindig csak a koldus az, aki a másik sebét mélyebbre vájja, akár tíz körömmel is. A nyomorékon ő mulat legjobban s a mások szegénységére a legmaróbb jelzőket ő találja. Most is nekiestek a legénynek, megtoldották a Juda szavait, kecskedudát ajánlottak neki. Mosolyogva nézte őket, nagyon jól tudta: mit cselekszik. A csúfolódás célpotjául választott ember elsápadt, aztán vér ömlött el az arcán. Határozottan lépett Juda aszala elé.

— Megveszem.

— Tréfálsz?

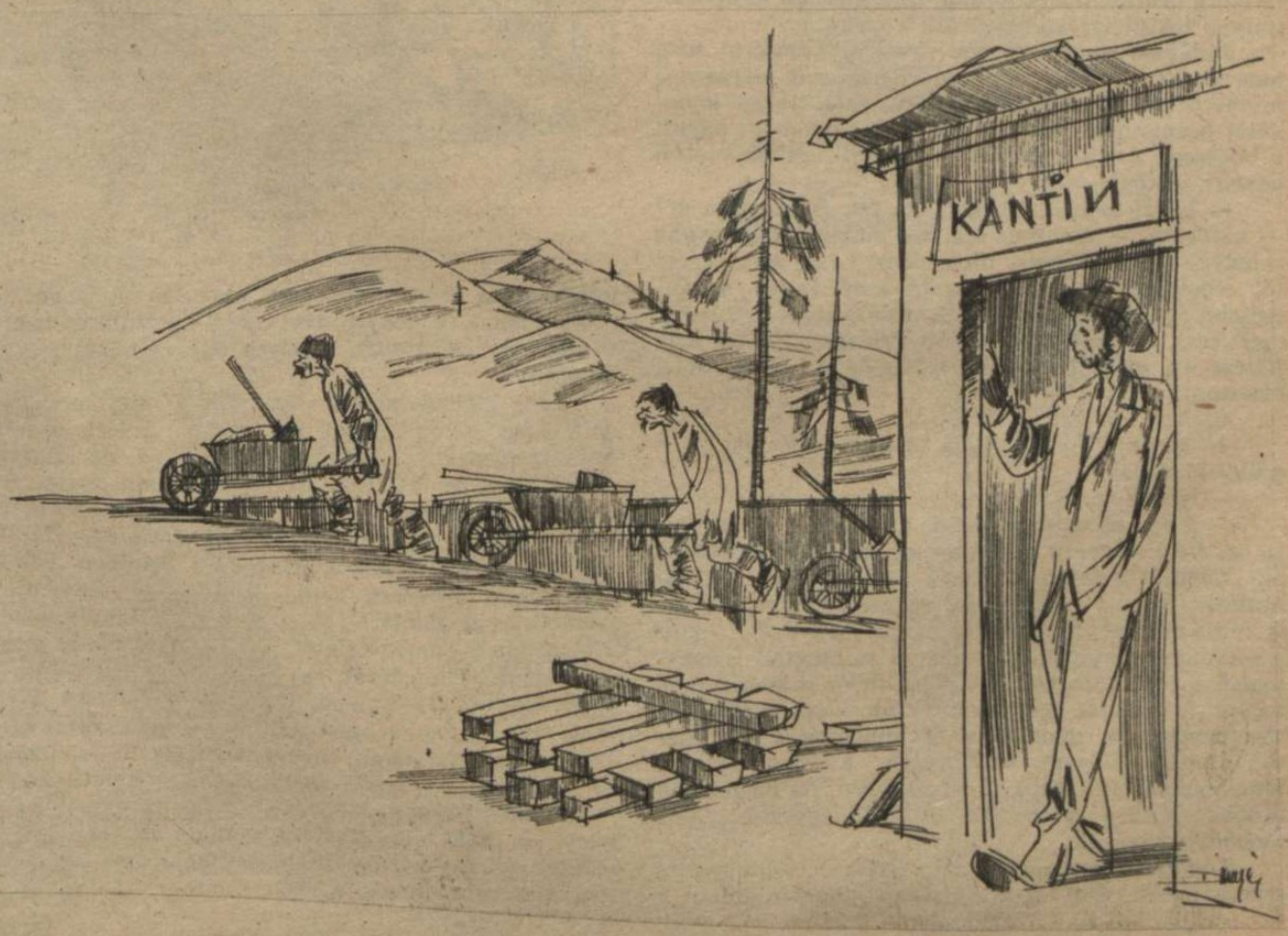

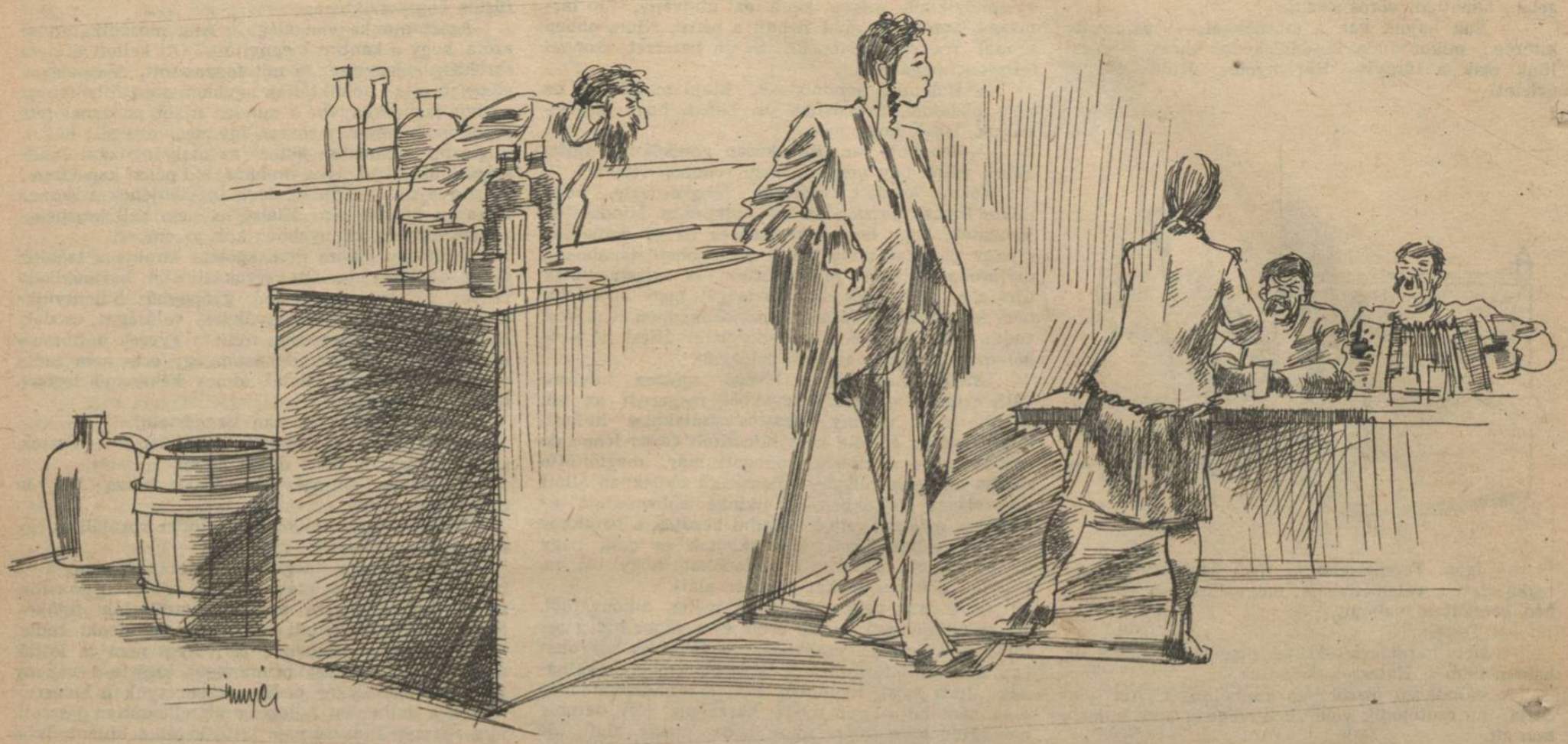

— Nem. Ide a harmonikámat. Szombaton levonjuk.

Csodálkozó moraj futott végig a tömegen. Ez már igen! A közelében állók megveregették a vállát, mintha hőstettet vitt volna végbe s tovább adták a szavát annak, aki hátul volt és nem hallott semmit.

Juda mosolygott. Levette a szerszámot és ünnepélyes mondulattal átnyújtotta.

— Most már akár reggelig húzhatod, — mondta. — De meg ne bánd, mert vissza már nem veszem.

— Ojjé! — nevetett a legény diadalmasan, teleszájjal. — Még egy deci pálinkát a vásár örömére, Mojse úr!

Buxbaum kimérte az italt és rákacsintott Judára.

Így kötötte az első üzletet a kantin luxuscikkeivel s a többi már magától ment. A rutének ezüst láncokat vásároltak, meg zsebórát, amelynek számlapján kacér helyzetben meztelen nők hevertek. A kubikusok morogtak rájuk, bolondoknak nevezték őket, de ők rá se hederítettek. Gazdagnak érezték magukat a csillogó holmi bírtokában és vasárnap, mikor a dombok oldalában heverésztek, bőrmellényük zsebéből gyakran előhúzták a ketyegő jószágot, fülükhöz tartva hallgatták és fejüket csóválták, együgyű mosollyal, hogy milyen szépen jár és mutatja az időt. Sokan el se tudtak igazodni a számlapon, de fontosnak tartották, hogy nekik is legyen és előre örültek, hogy ha majd hazatérnek falujukba, milyen tekintélyt szerez nekik a zsebóra.

Judának is örökké jókedve volt, szájáról nem hervadt le a mosoly. Még Marusjához is kegyesnek mutatkozott, Munkácsról ruhára való, tarka kanavászt hozott neki. Esténként Kondor úrral ült együtt a bódéban és a vállalkozó a pesti üzleti életről beszélt neki.

— Miért nem költözik maga fel, Brandstein úr? — kérdezte. — Az ilyen élelmes embernek ott volna a helye, az utcán hever ott a pénz. Lássa én is egész jól elboldogulok, pedig igazán nem tettek a bölcsőmbe egy zacskó aranyat. A tűzhöz közel kell lenni, mert csak az melegszik, aki ott van mellette. De nem féltem én magát! Találkozunk még mi a kőrúton, biztosan!

Máskor azt kérdezte:

— Mondja, miért ilyen konzervativ maga? A szülei kívánják?

— Hogyhogy, konzervatív?

— Maga túlságosan zsidó. Az üzleti életben nem jó az. Nem szívesen mutatkoznak az olyan emberrel, aki kalapját a fején tartja, a füle mellett meg ott hintázik a... — Különben minek mondom? Maga is tudja azt jól. Modern üzletembernek drága luxus a törvények betartása. Nézze, én szombaton is megfogom a pénzt, de nem lett még abból nekem semmi bajom. A világtól nem kívánhatjuk, hogy mindenben alkalmazkodjék mihozzánk. Templomba azért eljárok, bérelt helyem van nekem a Kazinczy-utca templomban, de a rabbi nem ad pénzt, ha magamnak nincsen. Ötven percentre ki kell egyezni... Én mondom magának.

Kondor úr csakugyan nem félt a pénzhez nyúlni szombaton se. Ott lógott szájában a szivar, mikor a

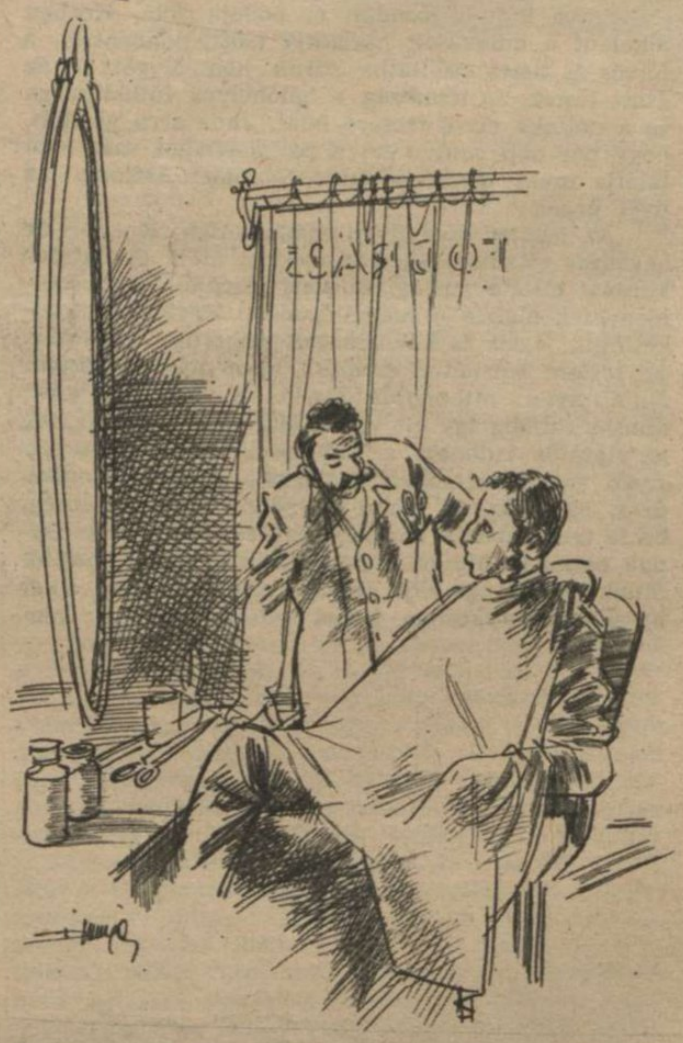

kubikosokat fizette s bizony, alaposan megfogdosta a koronákat, a fényes tíz-, meg húszfilléreseket s vadonatúj krajcárokat, amelyek úgy ragyogtak, akár az arany.

Juda elgondolkozott ezen. Eddig nagyon vigyázott, hogy semmi olyat ne tegyen, amiért otthon apja szemrehányó tekintettel nézne rá, de napról-napra jobban belátta: Kondornak van igaza. Az ember nem léphet ki abból a világból, amelyben él és törvényeit, szabályait be kell tartania. Ha itt akarna maradni, akkor még csak rendben volna. Groszmann Oziáshoz senki nem megy szombaton pénzért, mert mióta él, soha nem foglalkozott üzlettel az ünnep bejövetelétől kezdve. Házában meggyújtották a menorát, a hétágú gyertyatartót, s attól kezdve Groszmann Oziás csak Jahvere gondolt, míg a szombat esti csillag ki nem aludt. De Pesten például? Ajaj, nevet Kondor úr, mi lenne, ha mindenki a templomban ülne és a halotti köpenyébe takarózva imádkoznék? Még az egy hosszú napot is nehéz megtartani, amiatt is mindenféle nehézségek vannak az üzleti életben, mert a keresztények nem csuknak be.

Egy reggel, hogy megint be kellett mennie Munkácsra sózott szalonnáért, meg ruszliért, dolgavégeztével betért egy borbélyüzletbe.

— Nyiratkozás? — kérdezte a segéd.

— Nem. Beretválás.

Nyakába kerítette a piszoktól szürke kendőt s megint megkérdezte:

— Razollal?

Látta, hogy zsidó, s gondolta: nem enged késsel nyulni a szakállához.

Juda erélyesen megrázta a fejét:

— Nem.

Szappanozni kezdte. Kicsit sápadt volt és szorongó érzés töltötte el. Mindaz, amit eddig cselekedett, semmi se volt, a törvény betűjét mindig betartotta, legfeljebb ruházatát változtatta meg, de az ilyesmi nem számít. Hogy bársonykalapot hord valaki, vagy divatosan letűrt szélűt, mindegy... De hogy most vaskéssel nyúlnak hozzá szakállához és bajuszához, hogy először próbál mást tenni, mint apái, — ez már komoly dolog. Úgy kéne járnia, mint Oziásnak, vagy apjának otthon: elvadult szőrerdővel arcán, az lenne az igazi törvénytisztelő zsidó viselkedése. S ha már beretválkozik, tartaná be a szabályt, s fakéssel szabadítaná meg arcát a szőrtől. Dac ágaskodott benne, fogát összeszorította s mikor a borbélyt a tükörből látta maga felé közeledni a fényes acélkéssel, lehunyta szemét, mintha attól félne, hogy lángözön önti el a műhelyt és a pokoli tűzben megdördül Jahve hangja, ugyanaz, amely Mózeshez szólott a Sináj hegyén. De nem történt semmi. A hideg vas szokatlanul csiklandozta ábrázatát és hersegve szedte le álláról a sűrű, kemény szőrt. Csak mikor torkán érezte a beretvát, borzongott meg s gondolta, hogy soha többé nem vállalkozik erre a műveletre.

Síma arc tekintett rá a tükörből, valamicskét még fiatalodott is, hogy eltűnt ábrázatának sötét kerete, meg lefelé növő bajusza. Duzzadt ajkai mosolyra húzódtak: határozottan tetszett magának Brandstein Juda. A két tincs még mindig ott lengett füle mellett.

— Tessék, készen vagyunk, — akasztotta le nyakából a kendőt a segéd. Kölnit tetszik?

— Igen, — felelte határozottan.

Mindent akart, ami hozzátartozik az úri külsőnöz és szokásokhoz. Púdert is, amellyel behintette arcát és brillantint a hajára, hogy ne rakoncátlankodjék, hanem megmaradjon szabályosan kettéválasztva feje jobboldalán.

Végül intett a segédnek, hogy tincseit is vágja le.

Csattant az olló és Brandstein Juda füle mellett nem maradt már más, csupán egy kis fürtöcske, aki akarta, pakombartnak is nézhette, annyira szerény volt.

Kondor úr alaposan megnézte, mikor visszatért, bólintott s azt mondta:

— Látja, ez rendes dolog. Nem kell az embernek úgy kinézni, mintha talmudot tanulna.

— Folytatjuk. —

Hurrá Amerika!

NÉGYSZÁZÖTVEN ÉVE, HOGY KOLUMBUSZ KRISTÓF FELFEDEZTE AMERIKÁT... – DE MI LETT VOLNA, HA A JÓ KRISTÓF CSAK MOSTANÁBAN VÁG NEKI AZ ÓCEÁNNAK?..

KOHN & KOHN R.T. ELADJÁK A SZABADSÁGSZOBROT AZ OLVASZTÓNAK...

–MÁR MOST ELADOM MAGÁNAK A VITORLAVÁSZNAT MÉTERENKÉNT 40 PENGŐÉRT...

–MONDJA KOLUMBUSZ ÚR, BIZTOS, HOGY NEM KÖT KI MADAGASZKÁRBAN?..
–BIZTOS KÉREM, BIZTOS.
–NA, AZÉRT!

ALADÁR:
–MONDD KÉRLEK BERNÁTKÁM, ELÉG, HA OLYAN SZAKEMBER LESZEK AMERIKÁBAN, MINT OTTHON?..

KOLUMBUSZ: ÉRDEKES, HOGY A PARTON SEM SZEBBEK A ZSIDÓK, MINT A HAJÓMON...

–FÖLD! FÖLD!..
–NA GRÜN ÚR, HOGY ADJUK NÉGYSZÖGÖLÉT EZEKNÉK A GAJOKNAK?...

NÉZZE SILBERSTEIN, CSAK NE [illegible] KÉNYESKEDJEN, – ÜLT MAGA SZABB HELYEN IS!..

–FÚJJAD CHURCHILL, FÚJJAD, MAJD 450 ÉV MÚLVA VISSZAADOM A SEGÍTSÉGET...

–TÁTILEBEN? HA VISSZAMEGYÜNK EURÓPÁBA, AKKOR MI LESZÜNK AZ IZROINDIÁNOK?..

SZTALIN: AZÉRT JOBB A KÖTÉLEN ÜLNI, MINT – LÓGNI.....

–KRISTÓF! KRISTÓF! NE TÖRD EL A KOLUMBUSZ TOJÁSÁT, [illegible] KÉT PENGŐÉRT VETTEM ZUGBAN!..

–KOLLÉGA ÚRNAK MI A SZÁNDÉKA?
–MAJD KÉSŐBB VISSZAMEGYEK MINISZTERNEK LIBÉRIÁBA!..

BÖRHARISNYA-BRANDSTEIN:
–ÖN TÉNYLEG KOLUMBUSZ KRISTÓF?
KOLUMBUSZ:
–BOLDOGAN AZ VAGYOK!
BÖRHARISNYA-BRANDSTEIN:
–AKKOR FEL VAGYOK FEDEZVE!..

MALOMVIZI

HAJNALI RIADÓ,
tüzéreink új állásokba vonulnak.
(Asszmann Ferenc felvétele)